

CURTEA DE CONTURI A ROMÂNIEI

Strada Lev Tolstoi nr.22-24 Sector 1 cod 011948 București

Telefon: 307.88.18; Fax 307.88.75

Internet: <http://www.curteadeconturi.ro> e-mail: rei@rcc.ro

CABINET PREȘEDINTE

București,

Nr. 9090 / 09.11.2015

CAMERA DEPUTAȚILOR

Domnul Președinte, Deputat VALERIU ZGONEA

SGC. Pănciu,
11.11.2015
Stoțgonea
DA PE AP.

În temeiul prevederilor art. 4 alin. (3) din Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a României, republicată, vă transmitem **Sinteza Raportului de audit al performanței** privind «*Proiectul „Serviciul Universal în sectorul comunicațiilor electronice” în contextul strategiei prevăzute prin „Documentul de politică și strategie privind implementarea Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice”*», elaborată în anul 2015 de către Departamentul XI din Curtea de Conturi a României și aprobată de Plenul Curții de Conturi a României, întrunit în ședința din data de 15 octombrie 2015.

Vă rog să primiți asigurarea înaltei mele considerații.

Nicolae VĂCĂROIU
Președintele Curții de Conturi a României

**CURTEA DE CONTURI A ROMÂNIEI
DEPARTAMENTUL XI**

**SINTEZĂ
RAPORT DE AUDIT AL PERFORMANȚEI
privind
proiectul „Serviciul Universal în sectorul comunicațiilor electronice” în
contextul strategiei prevăzute prin „Documentul de politică și strategie
privind implementarea Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor
electronice”**

**Entitatea auditată:
Autoritatea Națională pentru Administrare și
Reglementare în Comunicații (ANCOM)
Perioada auditată: 2004 – 2014**

**București
2015**

CUPRINS

I. PREZENTAREA AUTORITĂȚII NAȚIONALE PENTRU ADMINISTRARE ȘI REGLEMENTARE ÎN COMUNICAȚII	3
II. OBIECTIVELE AUDITULUI PERFORMANȚEI	4
III. CONCLUZIILE GENERALE ALE AUDITULUI	5
IV. SINTEZA PRINCIPALELOR CONSTATĂRI ȘI CONCLUZII	11
<i>1. Cadrul juridic, scopul și obiectivele Serviciului Universal în domeniul comunicațiilor electronice</i>	11
1.1. Noțiunea de „Serviciu Universal în domeniul comunicațiilor electronice”. Scopul Serviciului Universal	11
1.2. Situația comparativă a serviciilor incluse în sfera Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene	13
1.3. Obiectivele privind Serviciul Universal stabilite la nivel național	13
<i>2. Analiza gradului de realizare a obiectivelor propuse prin strategiile naționale privind implementarea „Serviciului Universal în domeniul comunicațiilor electronice”</i>	15
2.1. Asigurarea accesului la rețelele publice la un punct fix / serviciile de telefonie destinate publicului	15
2.2. Acordarea de subvenții și de facilități în caz de neplată a facturii telefonice pentru familiile cu venituri reduse	32
2.3. Asigurarea accesului la telefoanele publice cu plată	35
2.4. Punerea la dispoziția utilizatorilor finali a unui serviciu de informații privind abonații și a unui registru al abonaților	40
2.5. Asigurarea condițiilor echivalente de acces la serviciile incluse în sfera Serviciului Universal pentru utilizatorii finali cu dizabilități	41
<i>3. Eficiența, eficacitatea și economicitatea utilizării resurselor financiare constituite și alocate pentru implementarea „Serviciului Universal în domeniul comunicațiilor electronice”</i>	42
3.1. Modul de constituire a Fondului pentru Serviciul Universal și de utilizare a sumelor destinate implementării „Serviciului Universal în domeniul comunicațiilor electronice”	42
3.2. Modul de stabilire, evidențiere, urmărire și colectare a contribuției datorată de furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice destinate publicului pentru asigurarea necesităților de finanțare a Serviciului Universal	47
3.3. Modul de efectuare a cheltuielilor destinate asigurării accesului la rețelele publice/serviciile de telefonie, la un punct fix	50
3.4. Modul de efectuare a cheltuielilor pentru acordarea de subvenții și de facilități în caz de neplată a facturii telefonice pentru familiile cu venituri reduse	54
V. RECOMANDĂRILE AUDITULUI PERFORMANȚEI	63

I. PREZENTAREA AUTORITĂȚII NAȚIONALE PENTRU ADMINISTRARE ȘI REGLEMENTARE ÎN COMUNICAȚII

✓ *Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM / Autoritatea) este organizată și funcționează ca autoritate publică autonomă cu personalitate juridică, sub control parlamentar.*

✓ *În decursul perioadei auditate (2004-2014) au existat mai multe forme de organizare ale autorității naționale de reglementare în comunicații, fiecare dintre acestea având atribuții în domeniul Serviciului Universal.*

✓ *În tabelul următor sunt prezentate succint diferitele forme de organizare a Autorității și actele normative incidente cu privire la Serviciul Universal, în perioada 2004 – 2014:*

Entitate	Formă de organizare	Acte normative care conțin prevederi referitoare la atribuțiile Autorității privind Serviciul Universal
Autoritatea Națională de Reglementare în Comunicații (ANRC)	instituție publică cu personalitate juridică în subordinea Guvernului, finanțată integral din venituri extrabugetare.	OUG nr. 79/2002 • art. 45 lit. d); • art. 46(1) pct.12.
Autoritatea Națională pentru Reglementare în Comunicații și Tehnologia Informației (ANRCTI)	instituție publică cu personalitate juridică în subordinea Guvernului, finanțată integral din venituri proprii.	OUG nr. 134/2006 • Art. 5 (4) lit. a) • Art. 6 (1) pct. 12 & 13
Autoritatea Națională pentru Comunicații (ANC)	instituție publică cu personalitate juridică în subordinea Guvernului, finanțată integral din venituri proprii.	OUG nr. 106/2008 • Art. 5 (5) lit. a) • Art. 6 (2) pct. 20-22.
Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM)	autoritate publică autonomă cu personalitate juridică, sub control parlamentar, finanțată integral din venituri proprii.	OUG nr. 22/2009 • Art. 6 (2) lit. d) • Art. 10 (2) pct. 25, 26, 28.

✓ *ANCOM exercită următoarele atribuții specifice în domeniul Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice:*

- *desemnează furnizorii de Serviciu Universal în domeniul comunicațiilor electronice și impune obligații corespunzătoare în sarcina acestora;*
- *gestionează mecanismele de finanțare a obligațiilor legate de asigurarea Serviciului Universal, prevăzute de legislația specială;*
- *controlează îndeplinirea obligațiilor impuse furnizorilor de Serviciu Universal în temeiul prevederilor legislației specifice.*

II. OBIECTIVELE AUDITULUI PERFORMANȚEI

A. Obiectivul general:

Auditul performanței proiectului „Serviciul Universal în sectorul comunicațiilor electronice” în contextul strategiei prevăzute prin „Documentul de politică și strategie privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice”.

Obiectivele principale urmărite în cadrul misiunii de audit al performanței sunt:

- Analiza gradului de realizare a obiectivelor prevăzute în „Documentul de politică și strategie privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice”, în perioada 2004 – 2014;
- Eficiența, eficacitatea și economicitatea utilizării resurselor financiare constituite și alocate pentru implementarea „Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice”, în perioada 2004 – 2014.

B. Obiectivele specifice urmărite de *auditul performanței proiectului „Serviciul Universal în sectorul comunicațiilor electronice” în contextul strategiei prevăzute în „Documentul de politică și strategie privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice”* sunt:

1. Cadrul juridic, scopul și obiectivele „Serviciului Universal în domeniul comunicațiilor electronice”

2. Analiza gradului de realizare a obiectivelor prevăzute în strategiile naționale privind implementarea „Serviciului Universal în domeniul comunicațiilor electronice”

3. Eficiența, eficacitatea și economicitatea utilizării resurselor financiare constituite și alocate pentru implementarea „Serviciului Universal în domeniul comunicațiilor electronice”

III. CONCLUZIILE GENERALE ALE AUDITULUI

❖ Notiunea de „Serviciu Universal în domeniul comunicațiilor electronice”. Scopul serviciului universal

✓ *Serviciul Universal a fost definit, conform Directivei europene 2002/22/CE, drept „un set minim de servicii de comunicații electronice disponibile, la cerere, pentru toți utilizatorii finali la un preț acceptabil și la o calitate determinată, independent de situarea lor geografică într-un stat membru”.*

✓ *În mod similar, în legislația națională (Legea nr. 304/2003 și actele normative subsecvente) Serviciul Universal a fost definit ca fiind „dreptul tuturor utilizatorilor finali de pe teritoriul României de a beneficia de serviciile din sfera serviciului universal, la un anumit nivel de calitate, indiferent de localizarea geografică și la tarife accesibile”.*

✓ *Serviciile din sfera Serviciului Universal, la care se face referire în definiția sus-menționată, cuprind:*

- *Furnizarea accesului la rețeaua publică de telefonie, la un punct fix;*
- *Accesul la telefoanele publice cu plată;*
- *Serviciul de informații privind abonații și punerea la dispoziție a registrelor abonaților.*

✓ *Deși nu constituie un serviciu în sine aflat în sfera Serviciului Universal, actele normative din domeniu impun și întreprinderea măsurilor necesare asigurării unor condiții echivalente de acces pentru persoanele cu dizabilități la serviciile de mai sus.*

✓ *Legea nr. 304/2003 a stabilit ministerul de resort (Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informațiilor – MCTI - la data intrării în vigoare a legii, cu toate formele ulterioare de organizare) ca entitate responsabilă de stabilirea politicii și a strategiei privind Serviciul Universal, iar autoritatea națională de reglementare (Autoritatea Națională pentru Reglementare în Comunicații - ANRC - la data intrării în vigoare a legii, cu toate formele ulterioare de organizare) ca entitate cu responsabilități în implementarea strategiei în domeniu.*

✓ *În aplicarea legii, Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației a emis în perioada 2004 – 2014 două strategii privind implementarea „Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice”, respectiv:*

- *În anul 2004, „Documentul de politică și strategie privind implementarea Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice” – aprobat prin Ordinul Ministrului Comunicațiilor și Tehnologiei Informației nr. 184/2004;*
- *În anul 2009, „Strategia națională privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice” – aprobată prin Ordinul Ministrului Comunicațiilor și Societății Informaționale nr. 461/2009, care a abrogat ordinul anterior.*

Autoritatea națională de reglementare, în calitate de entitate responsabilă de implementarea „Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice”, a avut stabilite atribuții în acest sens, în fiecare formă de organizare a acesteia în decursul perioadei auditate.

❖ Serviciile cuprinse în sfera Serviciului Universal în domeniul comunicațiilor electronice și evoluția acestora în perioada auditată (2004 – 2014)

✓ *În prezent, la nivel național există legislație specifică Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice, actele normative care reglementează acest domeniu fiind: Ordinul Ministrului Comunicațiilor și Societății Informaționale nr. 461/2009, Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 111/2011 și Decizia Președintelui ANCOM nr. 7/2011. Acestea au transpus la nivel național dispozițiile legislației europene și includ toate componentele Serviciului Universal prevăzute în Directiva europeană 2002/CE/22.*

✓ *Cu toate acestea, ulterior anului 2011, odată cu retragerea calității de furnizor de Serviciu Universal societăților care fuseseră desemnate să asigure serviciul de informații privind abonații și registrul abonaților, Autoritatea nu a mai desfășurat activități aferente Serviciului Universal, considerând că nu se mai impune intervenția sa, ținând cont de evoluția pieței comunicațiilor electronice, după cum va fi prezentat mai jos.*

✓ *În prezent nu (mai) există furnizori desemnați pentru niciunul dintre serviciile incluse în sfera Serviciului Universal din următoarele considerente:*

✚ *Atribuțiile Autorității referitoare la asigurarea accesului și conectării, la un punct fix, la rețelele publice de comunicații electronice se referă, de fapt, la asigurarea posibilităților de comunicare pentru toți cetățenii, indiferent de zona în care aceștia locuiesc.*

Odată cu dezvoltarea serviciilor de telefonie mobilă s-a înregistrat o tendință accentuată de reducere a interesului populației pentru telefonie fixă, aspect evidențiat de evoluția indicatorilor relevanți pentru piața națională de telefonie fixă comparativ cu telefonie mobilă, respectiv: creșterea numărului de utilizatori ai telefoniei mobile (de la 10,2 mil. în 2004 la 22,30 mil. în 2014) simultan cu reducerea numărului de abonați la telefonie fixă (de la 4,39 mil. în 2004 la 4,00 mil. în 2014), precum și de creșterea ratei de penetrare a telefoniei mobile în ritm accelerat, cu peste 60% în intervalul auditat.

Se remarcă faptul că măsura instalării de telecentre în localitățile defavorizate din punct de vedere al accesului la rețeaua publică de telefonie, la un punct fix, precum și în cele în care penetrarea acestor servicii era redusă, în vederea atingerii obiectivului privind asigurarea accesului la rețelele publice de telefonie, la un punct fix, cuprins în Directiva privind Serviciul Universal și în Strategia din anul 2004 privind implementarea „Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice”, nu a fost

o măsură îndeajuns de eficientă în contextul în care: au fost instalate doar 595 de telecentre în localități eligibile (din cele 1200 localități rurale stabilite de Autoritate ca fiind eligibile pentru instalarea de telecentre); se menține un decalaj important între rata de penetrare a telefoniei, la un punct fix, la nivel de gospodărie, în mediul urban (73%) și cea din mediul rural (36%) și nu există date elocvente cu privire la gradul de utilizare a telecentrelor instalate.

✚ Telefoanele publice cu plată nu mai prezintă interes pentru utilizatori, în principal, ca urmare a extinderii pe scară largă a serviciilor de telefonie mobilă.

Ofertele tarifare și beneficiile adiționale asociate acestora din urmă (mobilitatea, modalitățile mult mai facile de plată etc.) fac telefoanele publice să cadă în desuetudine. Într-adevăr, la nivelul anului 2014, o parte dintre statele membre ale Uniunii Europene decisese deja retragerea telefoanelor publice cu plată din sfera Serviciului Universal (ex: Belgia, Finlanda, Letonia), iar altele analizau această posibilitate (ex: Franța). De asemenea, state precum Cipru sau Lituania și-au exprimat intenția de a reduce densitatea telefoanelor publice. Acest mijloc de comunicare mai este utilizat sporadic în zone intens frecventate de public (gări, aeroporturi, centre medicale etc.). Conform cadrului legal, Autoritatea nu deține pârghiile necesare prin care să stabilească obligații în sarcina furnizorilor de comunicații electronice, care să contribuie la dezvoltarea rețelei de telefoane publice. Autoritatea poate interveni doar în situația în care primește solicitări din partea autorităților publice locale privind instalarea de telefoane publice. Deoarece, ulterior anului 2009, nu au existat asemenea cerințe, Autoritatea a apreciat că acest tip de echipamente de comunicații nu prezintă interes (nu există cerere pentru serviciile oferite prin intermediul lor) și, prin urmare, că nu este necesar să intervină prin organizarea de licitații pentru desemnarea unui furnizor de Serviciu Universal.

✚ Pentru punerea la dispoziția utilizatorilor finali a unui serviciu privind abonatii și a unui registru al abonaților au existat furnizori de Serviciu Universal desemnați pentru perioada 2009-2011. După retragerea calității de furnizor de Serviciu Universal celor două societăți care trebuiau să asigure aceste servicii, în anul 2011, nu au mai fost desemnați alți furnizori. În mod similar telefoanelor publice, și aceste servicii au fost excluse de unele state membre UE din sfera Serviciului Universal. Belgia, Cehia și Italia nu au mai cuprins în aria Serviciului Universal punerea la dispoziția utilizatorilor a unui registru al abonaților. De asemenea, în Austria, Belgia, Cehia, Franța, Italia și Spania, asigurarea unui serviciu de informații privind abonatii nu mai constituie o obligație în cadrul Serviciului Universal. Reducerea popularității acestor servicii a rezultat ca o consecință firească a apariției noilor alternative de informare disponibile online și caracteristicilor noilor echipamente de comunicații electronice.

✚ Prin intermediul Deciziei Președintelui ANCOM nr. 7/2011 au fost stabilite o serie de măsuri destinate asigurării unor condiții echivalente de acces pentru persoanele cu dizabilități, care pot fi impuse furnizorilor de Serviciu Universal

SINTEZA RAPORTULUI DE AUDIT AL PERFORMANȚEI privind proiectul „Serviciul Universal în sectorul comunicațiilor electronice” în contextul strategiei prevăzute prin „Documentul de politică și strategie privind implementarea Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice”

desemnați pentru celelalte servicii din sfera Serviciului Universal. Or, cum pentru celelalte domenii din sfera Serviciului Universal nu mai există furnizori desemnați, nu mai apare nici posibilitatea instituirii măsurilor în cauză. Mai mult, așa cum este reglementat în legislația aplicabilă Serviciului Universal, accesul la serviciile de telefonie vizează doar telefonie fixă, nu și pe cea mobilă. Prin urmare, chiar în situația desemnării unor furnizori de Serviciu Universal care să asigure accesul la serviciile de telefonie la un punct fix, cărora să le poată fi impuse și o serie de obligații privind persoanele cu dizabilități, de acestea ar putea beneficia doar abonații la telefonie fixă. În consecință, Autoritatea a decis ca măsurile care vizează persoanele cu dizabilități să nu fie implementate prin intermediul Serviciului Universal, acestea fiind impuse tuturor operatorilor din piața de comunicații electronice, tocmai pentru a se putea adresa unui număr cât mai mare de beneficiari.

✚ Acordarea subvențiilor pentru abonamentele telefonice (pentru telefonie fixă) s-a efectuat doar în anii 2004 și 2005, dar valoarea acestora a fost considerabilă, deoarece subvențiile au reprezentat peste 50% din totalul plăților efectuate din Fondul pentru Serviciul Universal. Acordarea de subvenții nu mai constituie o componentă a Serviciului Universal începând cu anul 2009, când prin OMCSI nr. 461/2009 a fost aprobată noua strategie de implementare a Serviciului Universal. Pe lângă faptul că nu mai există o cerință legală în acest sens, pe piața națională a comunicațiilor electronice nu se mai regăsesc nici condițiile din zorii implementării Serviciului Universal. Între timp, pe de o parte, puterea de cumpărare a populației s-a îmbunătățit iar, pe de altă parte, tarifele abonamentelor la telefonie fixă s-au redus ca urmare a apariției mai multor furnizori de astfel de servicii și intensificării concurenței.

❖ Tendințele înregistrate recent cu privire la Serviciul Universal în sectorul comunicațiilor electronice, la nivel european

✓ Serviciul Universal în sectorul comunicațiilor electronice reprezintă un concept dinamic. Componentele sale, așa cum sunt stabilite în Directiva europeană privind Serviciul Universal, pot fi modificate, dacă contextul actual o impune, pentru a veni în sprijinul unui număr cât mai mare de utilizatori.

✓ Directiva europeană prevede efectuarea unor revizui periodice ale domeniului de aplicare a Serviciului Universal, pe bază de consultare publică, a agențiilor naționale de reglementare din statele membre UE, acestea realizându-se o dată la trei ani. Ultima revizuire, cea de-a treia, a avut loc în anul 2011; în anul curent urmează a fi publicat raportul cuprinzând rezultatele consultării publice din anul 2014.

Din rapoartele întocmite în urma revizuirilor anterioare reiese că cele mai multe discuții au vizat introducerea în cadrul Serviciului Universal a obligației de asigurare a conexiunilor de internet în bandă largă.

Conform celui mai recent raport disponibil, aferent anului 2011¹, încă se analizează necesitatea introducerii asigurării internetului în bandă largă ca o obligație în cadrul Serviciului Universal:

„În stadiul actual, Comisia nu consideră că este necesară modificarea conceptului de bază și a principiilor Serviciului Universal ca instrument pentru prevenirea excluziunii sociale. În stadiul actual nu ar fi oportună includerea mobilității sau impunerea benzii largi la o rată a transferului de date specifică la nivelul UE.

Se așteaptă ca importanța accesului de bandă largă să crească în rândurile cetățenilor europeni. Chiar dacă pentru moment ar fi prematur să se includă acest aspect în OSU (Obligațiile privind Serviciul Universal, n.a.) la nivelul UE, Comisia va continua să monitorizeze dezvoltările pieței de bandă largă, inclusiv în contextul social. Comisia va lua în calcul aceste dezvoltări cu ocazia următoarei revizuirii a domeniului de aplicare a Serviciului Universal”.

❖ Evoluția Fondului pentru Serviciul Universal în perioada auditată

✓ Potrivit cadrului legal aplicabil în perioada auditată, sumele colectate în Fondul pentru Serviciul Universal au ca unică destinație finanțarea implementării serviciilor din sfera Serviciului Universal prin mecanismul de compensare. Astfel, actele normative incidente prevăd:

- Legea nr. 304/2003: „În acest scop ANRCTI va stabili furnizorii de rețele de comunicații electronice și furnizorii de servicii de comunicații electronice care au obligația să contribuie la compensare, quantumul contribuțiilor datorate, modalitatea și termenul de plată, precum și orice alte elemente necesare în vederea funcționării acestui mecanism”;

- OMCTI nr. 184/2004: „ANRC va implementa mecanismul de compensare a costului net al furnizării serviciilor din sfera serviciului universal, identificând furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice care au obligația să contribuie la compensare și stabilind quantumul contribuțiilor datorate, modalitatea și termenul de plată, precum și orice alte elemente necesare în vederea funcționării acestui mecanism, în conformitate cu prevederile prezentului document de politică și strategie”;

- Și în prezent, OUG nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice cuprinde (la art. 88) prevederi clare în acest sens:

„(2) ANCOM determină mecanismul de compensare a costului net al obligațiilor privind serviciul universal, cu respectarea principiilor transparenței,

¹ COM(2011) 795 final, Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor - Serviciul universal în comunicațiile electronice: raport cu privire la rezultatul consultării publice și la cea de a treia revizuire periodică a domeniului de aplicare în conformitate cu articolul 15 din Directiva 2002/22/CE.

SCITEZA RAPORTULUI DE AUDIT AL PERFORMANȚEI privind proiectul „Serviciul Universal în sectorul comunicațiilor electronice” în contextul strategiei prevăzute prin „Documentul de politică și strategie privind implementarea Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice”

minimei atingeri aduse concurenței, nediscriminării și proporționalității, bazat pe contribuții ale furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice. ...

(5) Prin intermediul mecanismului de compensare ... nu pot fi finanțate decât serviciile furnizate în condițiile prevăzute ...”.

✓ Activitățile întreprinse de-a lungul perioadei auditate în domeniul Serviciului Universal au determinat efectuarea de plăți din Fondul pentru Serviciul Universal doar pentru compensarea costurilor nete înregistrate și solicitate de furnizorii desemnați care au instalat telecentre și de cei care au acordat subvenții pentru abonamentele telefonice. Pentru telefoanele publice cu plată nu au fost desemnați furnizori de Serviciu Universal, iar celor care trebuiau să asigure punerea la dispoziția utilizatorilor finali a unui registru al abonaților și a unui serviciu de informații privind abonații le-a fost retrasă calitatea de furnizor de Serviciu Universal, încetându-le astfel toate drepturile și obligațiile care decurgeau din aceasta. În concluzie, disponibilitățile bănești ale Fondului pentru Serviciul Universal au fost utilizate pentru implementarea a două dintre componentele Serviciului Universal (instalarea de telecentre și acordarea de subvenții), ambele fiind menite să asigure accesul și conectarea, la un punct fix, la rețelele publice de comunicații electronice.

✓ Începând cu anul 2009, valoarea operațiunilor efectuate prin Fondul pentru Serviciul Universal s-a redus considerabil, limitându-se la unele încasări provenind din majorări și penalități aferente anilor precedenți, precum și la plăți reprezentând costul net compensat pentru unele telecentre puse în funcțiune cu întârziere. De asemenea, în anii 2013 și 2014 nu au mai fost efectuate plăți. În consecință, în perioada 2009-2014, soldul Fondului la sfârșitul fiecărui an s-a menținut relativ constant, valoarea acestuia situându-se între 65.200.972 lei (în 2009) și 68.912.980 lei (în 2014).

❖ Evoluția creanțelor la Fondul pentru Serviciul Universal în perioada auditată

✓ Deși Autoritatea nu a mai emis decizii de colectare a contribuțiilor de la furnizorii de comunicații electronice încă din anul 2006, o parte din sumele datorate de furnizori nu au fost încasate nici până în prezent, astfel că valoarea creanțelor la Fondul pentru Serviciul Universal era la data de 31 decembrie 2014 în sumă de 4.854.382 lei.

✓ În componența creanțelor la 31.12.2014, ponderea principală o dețineau doi furnizori, respectiv Argirom Internațional SA cu 2.110.620 lei (44% din total), urmat de Telecomunicații CFR SA cu 1.831.304 lei (38%).

✓ În timpul acțiunii de audit, ANCOM a recuperat integral creanțele de la societatea Telecomunicații CFR SA.

IV. SINTEZA PRINCIPALELOR CONSTATĂRI ȘI CONCLUZII

1. Cadrul juridic, scopul și obiectivele Serviciului Universal în domeniul comunicațiilor electronice

1.1. Noțiunea de „Serviciu Universal în domeniul comunicațiilor electronice”. Scopul Serviciului Universal

✓ *Serviciul Universal a fost definit, conform Directivei europene 2002/22/CE, drept „un set minim de servicii de comunicații electronice disponibile, la cerere, pentru toți utilizatorii finali la un preț acceptabil și la o calitate determinată, independent de situarea lor geografică într-un stat membru”.*

✓ *În mod similar, în legislația națională (Legea nr. 304/2003 și actele normative subsecvente) Serviciul Universal a fost definit ca fiind „dreptul tuturor utilizatorilor finali de pe teritoriul României de a beneficia de serviciile din sfera serviciului universal, la un anumit nivel de calitate, indiferent de localizarea geografică și la tarife accesibile”.*

✓ *Serviciile din sfera Serviciului Universal, la care se face referire în definiția sus-menționată, cuprind:*

- *Furnizarea accesului la rețeaua publică de telefonie, la un punct fix;*
- *Accesul la telefoanele publice cu plată;*
- *Serviciul de informații privind abonații și punerea la dispoziție a registrelor abonaților.*

✓ *Deși nu constituie un serviciu în sine aflat în sfera Serviciului Universal, actele normative din domeniu impun și întreprinderea măsurilor necesare asigurării unor condiții echivalente de acces pentru persoanele cu dizabilități la serviciile de mai sus.*

✓ *Legea nr. 304/2003 a stabilit ministerul de resort (Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informațiilor – MCTI - la data intrării în vigoare a legii, cu toate formele ulterioare de organizare) ca entitate responsabilă de stabilirea politicii și a strategiei privind Serviciul Universal, iar autoritatea națională de reglementare (Autoritatea Națională pentru Reglementare în Comunicații - ANRC - la data intrării în vigoare a legii, cu toate formele ulterioare de organizare) ca entitate cu responsabilități în implementarea strategiei în domeniu.*

✓ *În aplicarea legii, Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației a emis, în perioada 2004 – 2014, două strategii privind implementarea „Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice”, respectiv:*

- *În anul 2004, „Documentul de politică și strategie privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice” (denumită în continuare strategia din anul 2004) – aprobat prin Ordinul Ministrului*

Comunicațiilor și Tehnologiei Informației nr. 184/2004;

- În anul 2009, „**Strategia națională privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice**” (denumită în continuare strategia din anul 2009) – aprobată prin Ordinul Ministrului Comunicațiilor și Societății Informaționale nr. 461/2009, care a abrogat ordinul anterior.

✓ **Autoritatea națională de reglementare**, în calitate de entitate responsabilă de implementarea „Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice”, a avut stabilite atribuții în acest sens, în fiecare formă de organizare a acesteia în decursul perioadei auditate.

✓ **Actele normative cu impact asupra Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice**, în perioada auditată (2004 – 2014), atât cele europene cât și cele naționale, pot fi grupate în funcție de data intrării în vigoare și perioada în care și-au produs efectele asupra pieței de comunicații electronice, după cum urmează:

— **În perioada 2002-2009:**

- **Directiva Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene 2002/22/CE** privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la serviciile electronice de comunicații (directiva privind Serviciul Universal);
- **Legea nr. 304/2003** pentru serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice, cu modificările și completările ulterioare (republicată în anul 2008);
- **Ordinul Ministrului Comunicațiilor și Tehnologiei Informației nr. 184/2004** pentru aprobarea „Documentului de politică și strategie privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice”;
- **Decizia Președintelui ANRC nr. 1074/EN/2004** privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice, cu modificările și completările ulterioare;

— **Ulterior anului 2009:**

- **Directiva europeană 2002/22/CE cu modificările aduse de Directiva 2009/136/CE a Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene** de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice, a Directivei 2002/58/CE privind prelucrarea datelor personale și de protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure aplicarea legislației în materie de protecție a

consumatorului;

- **Legea nr. 304/2003** (republicată în anul 2008, în vigoare până la apariția OUG nr. 111/2011);
- **Ordinul Ministrului Comunicațiilor și Societății Informaționale nr. 461/2009** pentru aprobarea „Strategiei naționale privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice”;
- **Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 111/2011** privind comunicațiile electronice;
- **Decizia Președintelui ANCOM nr. 7/2011** privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice.

1.2. Situația comparativă a serviciilor incluse în sfera Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene

✓ Cele mai recente informații privind cadrul de reglementare a Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice în statele membre și, implicit, a serviciilor incluse în sfera acestuia se regăsesc în documentul de lucru al Comisiei Europene intitulat „Implementarea cadrului european de reglementare privind comunicațiile electronice – 2014”.

✓ Imaginea de ansamblu care se conturează pe baza datelor furnizate de autoritățile naționale de reglementare în comunicații ale statelor membre este una foarte diversă, Serviciul Universal, prin prisma componentelor incluse în sfera sa, fiind un concept dinamic aflat într-o permanentă evoluție.

✓ Unele state și-au relaxat obligațiile privind Serviciul Universal referitoare la serviciile deja disponibile în piață sau a căror însemnătate s-a redus (în special registrele abonaților, informațiile despre abonați și telefoanele publice). În schimb, unele state au decis să extindă obligațiile privind Serviciul Universal referitoare la internet pentru a include conexiunile în bandă largă, ceea ce a presupus o modificare a ratelor de transfer de la 144kbps la până la 1-4 Mbps.

1.3. Obiectivele privind Serviciul Universal stabilite la nivel național

✓ **Legea nr. 304/2003 a prevăzut în sarcina Ministerului Comunicațiilor și Tehnologiei Informației elaborarea unei strategii pentru implementarea „Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice”, iar entitatea abilitată să implementeze strategia a fost autoritatea națională de reglementare în domeniul comunicațiilor.**

✓ **Inițial, ministerul a elaborat strategia cuprinsă în „Documentul de politică și**

strategie privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice”, aprobată prin OMCTI nr. 184/2004, care conținea următoarele obiective:

- *Asigurarea disponibilității, calității și accesibilității acelor servicii din sfera Serviciului Universal care reprezintă mijloace rezonabile de acces la serviciul de telefonie destinat publicului – îndeplinirea acestui obiectiv presupunea instalarea de telecentre și de telefoane publice cu plată;*
- *Asigurarea accesibilității serviciilor de acces la rețeaua publică de telefonie la un punct fix sau la un mijloc rezonabil de acces la serviciul de telefonie destinat publicului, pentru anumite categorii defavorizate de utilizatori;*
- *Asigurarea disponibilității, calității și accesibilității serviciilor de informații privind abonații și a registrelor abonaților;*
- *Creșterea disponibilității serviciilor de telefonie la un punct fix.*

✓ *Ulterior, modificările legislative apărute, noul context socio-economic și dezvoltările înregistrate pe piața comunicațiilor electronice au determinat o schimbare de paradigmă. În anul 2009, Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale a elaborat o nouă strategie, respectiv „Strategia națională privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice”, aprobată prin OMCSI nr. 461/2009, care își propunea următoarele obiective:*

- *Asigurarea, până la data de 31 decembrie 2012, a condițiilor necesare pentru ca cererile rezonabile ale utilizatorilor finali privind accesul și conectarea la un punct fix la rețelele publice de telefonie, precum și accesul la un punct fix la serviciile de telefonie destinate publicului să fie acoperite de cel puțin un furnizor de rețele sau servicii de comunicații electronice;*
- *Asigurarea serviciului de informații privind abonații și punerea la dispoziție a registrelor abonaților;*
- *Asigurarea accesului la telefoanele publice cu plată;*
- *Asigurarea de condiții echivalente de acces pentru utilizatorii finali cu dizabilități la serviciile de telefonie.*

✓ *Conținutul celor două strategii prezintă o serie de carențe:*

- *Cu privire la termenele de realizare: Ambele strategii sunt deficitare în privința stabilirii orizontului de timp necesar îndeplinirii obiectivelor propuse. Astfel, nu sunt stabilite nici termene-limită până la care obiectivele să fie realizate și nici intervale de timp în care să fie programată efectuarea măsurilor necesare atingerii obiectivelor;*
- *Cu privire la măsurile necesare în vederea realizării obiectivelor: Prima strategie a stabilit obiectivele prezentate mai sus, însă nu a detaliat măsurile considerate necesare pentru îndeplinirea acestora. În cazul celei de-a doua strategii se înregistrează un progres în sensul că aceasta stabilește și acțiunile menite să asigure realizarea obiectivelor;*
- *Cu privire la cuantificarea obiectivelor și evaluarea gradului lor de*

implementare: Cele două strategii nu conțin o metodologie clară de cuantificare a gradului de realizare a obiectivelor.

Astfel, prima strategie nu face precizări cu privire la modul de evaluare a obiectivelor, respectiv nu conține indicatori care să permită monitorizarea și evaluarea implementării Serviciului Universal. Lipsa acestor posibilități de cuantificare, calitativă și/sau cantitativă, face imposibilă aprecierea stadiului de dezvoltare atins în implementarea strategiei.

Acest neajuns a fost corectat în cea de-a doua strategie, în cadrul acesteia fiind stabilit un set de indicatori, respectiv:

- 1. rata de penetrare a serviciilor din sfera Serviciului Universal la nivel de populație și pe gospodării;*
- 2. numărul de utilizatori finali în zonele geografice unde au fost implementate măsuri pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite prin prezenta strategie;*
- 3. gradul de acoperire cu servicii din sfera Serviciului Universal la nivel de populație;*
- 4. numărul utilizatorilor cu dizabilități care au optat pentru furnizarea serviciilor de comunicații electronice ca urmare a reglementărilor specifice privind Serviciul Universal.*

2. Analiza gradului de realizare a obiectivelor prevăzute în strategiile naționale privind implementarea „Serviciului Universal în domeniul comunicațiilor electronice”

2.1. Asigurarea accesului la rețelele publice la un punct fix / serviciile de telefonie destinate publicului

Cadrul legal de nivel primar și secundar

✓ *Legislația națională incidentă privind implementarea Serviciului Universal face referire la o serie de termeni indispensabili domeniului reglementat, precum „mijloace rezonabile de acces”, „cerere rezonabilă a utilizatorului final”, „costuri rezonabile”, însă nu definește în mod clar conținutul acestora;*

✓ *În strategia din anul 2004 (aprobată prin Ordinul MCTI nr. 184/2004) se menționează, cu titlu de exemplu, ca mijloace rezonabile de acces: „punerea la dispoziție a telecentrelor și a telefoanelor publice cu plată”; în ceea ce privește costurile, în strategie se precizează că: „în timp ce în statele membre ale Uniunii Europene servirea tuturor utilizatorilor poate fi realizată la costuri rezonabile, în România costurile de conectare pe termen scurt a tuturor gospodăriilor la rețeaua fixă*

ar fi foarte mari”;

✓ **Caracterul rezonabil al cererii utilizatorului final a fost clarificat abia în anul 2011, prin Decizia Președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 7/2011; definirea caracterului rezonabil al cererii utilizatorului a devenit o necesitate începând din anul 2009, după emiterea OMCSI nr. 461/2009 pentru aprobarea „Strategiei naționale privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice” care a stabilit drept obiectiv „Asigurarea, până la data de 31 decembrie 2012, a condițiilor necesare pentru ca cererile rezonabile ale utilizatorilor finali privind accesul și conectarea la un punct fix la rețelele publice de telefonie, precum și accesul la un punct fix la serviciile de telefonie destinate publicului să fie acoperite de cel puțin un furnizor de rețele sau servicii de comunicații electronice”;**

✓ **Obiectivul pe termen scurt, prevăzut în Strategia din anul 2004, privind asigurarea accesului la serviciul de telefonie destinat publicului prin instalarea de telecentre, a fost realizat prin instalarea și punerea în funcțiune în perioada 2005 – 2009 a unui număr de 595 de telecentre, cu o perioadă de funcționare de 3 ani începând de la data punerii în funcțiune;**

✓ **Strategia din anul 2009 a impus condiția ca accesul la rețele / servicii de telefonie destinate publicului să fie asigurat de cel puțin un furnizor și a stabilit, totodată, un termen limită de realizare a acestui obiectiv, 31 decembrie 2012;**

✓ **Realizarea obiectivului prevăzut în Strategia din anul 2009 a avut ca punct de plecare efectuarea de către ANCOM a unui studiu pentru identificarea localităților în care se impune realizarea de rețele de comunicații electronice, până la data de 31 octombrie 2009;**

✓ **ANCOM nu a respectat cerința Strategiei din anul 2009 cu privire la prezentarea în studiul realizat, în mod distinct, a localităților parțial acoperite de rețele de comunicații electronice de cele în care nu există acoperire;**

✓ **Specialiștii ANCOM precizează că „o hartă de detaliu care să prezinte o situație a localităților parțial acoperite ar fi fost imposibil de realizat în timpul solicitat prin Ordin, cu atât mai mult cu cât astfel de informații nu erau disponibile nici la nivelul furnizorilor de servicii”. În plus, ”ar fi reprezentat un demers ce depășea resursele disponibile ale ANCOM” și ”este nevoie de tehnologii/resurse hardware care nu erau disponibile la acel moment, demersul înscriindu-se în conceptul mai nou de Big Data (volume mari de date care nu pot fi procesate prin mijloace tradiționale)”.**

✓ **Studiul realizat de Autoritate în anul 2009 a reliefat, potrivit precizărilor specialiștilor ANCOM, faptul că ”nevoile de servicii de acces și conectarea la un punct fix la rețelele publice de telefonie, precum și accesul la un punct fix la serviciile de telefonie destinate publicului pot fi satisfăcute de piață, fie prin intermediul rețelor fixe existente, fie de către furnizorii de servicii de telefonie mobilă, iar cererea pentru accesul la telefoane publice cu plată este în declin, traficul de voce realizat de la**

telefoanele publice cu plată scăzând din 2006 până în 2009 de peste 15 ori”;

✓ În urma studiului menționat mai sus, pe parcursul anului 2010, ANCOM a elaborat și supus consultării publice **Decizia Președintelui ANCOM nr.7** privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, la data de 7 ianuarie 2011;

✓ Conform Deciziei nr. 7/2011, **ANCOM poate desemna furnizori de Serviciu Universal pentru asigurarea accesului și conectării la un punct fix pentru acele localități în care se constată că cererile rezonabile nu pot fi satisfăcute în condiții comerciale;**

✓ Potrivit specialiștilor ANCOM, ”Până în prezent însă, **nu au fost identificate situații în care ar fi necesară intervenția autorității și nu au fost înregistrate la ANCOM cereri pentru desemnarea unui furnizor de serviciu universal pentru asigurarea accesului și conectarea la un punct fix la rețelele publice de telefonie și accesul la un punct fix la serviciile de telefonie destinate publicului**”.

Notiunea de telecentru

✓ **Telecentrul este definit, potrivit Deciziei nr. 1074/2004, ca fiind spațiul pus la dispoziția publicului, în cadrul căruia se furnizează accesul la o rețea publică de telefonie, la un punct fix, astfel încât utilizatorii finali să poată iniția și primi apeluri telefonice locale, naționale și internaționale, comunicații prin fax și comunicații de date la o rată de transfer suficientă pentru a permite accesul funcțional la internet.**

✓ **Telecentrele au reprezentat o etapă tranzitorie, în vederea îndeplinirii obiectivului, prevăzut în Strategia din anul 2004, privind asigurarea disponibilității, calității și accesibilității acelor servicii din sfera Serviciului Universal care reprezintă mijloace rezonabile de acces la serviciul de telefonie destinat publicului.**

✓ **Autoritatea a impus în sarcina furnizorilor de Serviciu Universal desemnați obligația de a asigura furnizarea accesului la rețeaua publică de telefonie, la un punct fix, la tarife accesibile și la un anumit nivel de calitate, în acele localități stabilite pe baza unui studiu la nivel național, ca fiind localități eligibile.**

✓ **Mecanismul de implementare a Serviciului Universal prin instalarea de telecentre, creat de Autoritate și care a fost supus consultării publice, se bazează pe parteneriate tripartite realizate între Autoritate, furnizorii de Serviciu Universal și administrațiile publice locale, fiind definite responsabilități clare în sarcina fiecăruia dintre partenerii implicați în instalarea, operarea, întreținerea și monitorizarea telecentrelor.**

Stabilirea localităților eligibile pentru instalarea de telecentre

✓ **Autoritatea a identificat localitățile eligibile pentru implementarea Serviciului**

Universal prin instalarea de telecentre sau telefoane publice cu plată în baza unui studiu realizat în anul 2004 și a unor criterii stabilite de aceasta.

✓ Criteriile luate în considerare de Autoritate pentru stabilirea localităților eligibile au fost:

- populația să fie de cel puțin 100 de locuitori în localitatea respectivă și
- să nu existe telefoane publice cu plată.

✓ În baza acestor criterii, a fost stabilit un număr de aproximativ 3500 de localități eligibile pentru instalarea de telecentre și telefoane publice cu plată, lista fiind supusă consultării publice.

✓ Concomitent, Autoritatea a introdus filtre suplimentare pentru stabilirea localităților eligibile pentru instalarea de telecentre, după cum urmează:

- populația să fie de minim 400 de locuitori în localitatea respectivă și să nu existe telefoane publice cu plată;

- gradul de implicare al administrației locale în administrarea telecentrelor, precum: asigurarea spațiului necesar funcționării telecentrului și a întreținerii acestuia, acoperirea cheltuielilor curente și de personal, asigurarea pazei echipamentelor etc.

✓ În baza criteriilor de selectare și a filtrelor suplimentare, numărul localităților eligibile pentru instalarea de telecentre s-a redus de la 3500 la circa 1200 de localități.

✓ În consecință, a fost diminuat numărul potențialilor beneficiari ai serviciilor de acces al populației la telefonie la un punct fix, prin intermediul telecentrelor, ca urmare a introducerii pragului minim de 400 locuitori drept criteriu utilizat la selectarea localităților eligibile pentru instalarea de telecentre.

✓ Specialiștii ANCOM apreciază că, "în condițiile în care resursele de timp nu au permis acoperirea tuturor celor 3500 de localități, criteriul celor 400 de locuitori a maximizat numărul de beneficiari ai implementării programului de telecentre prin orientarea către localități cu un număr mai mare de locuitori. De exemplu, 600 de telecentre instalate în sate cu populație între 100-400 de locuitori deservesc mai puțini utilizatori finali decât 600 de telecentre în localități cu peste 400 de locuitori".

✓ Totuși, precizăm că proiectul privind instalarea de telecentre s-a derulat pe mai mulți ani și disponibilitățile din Fondul pentru Serviciul Universal permiteau implementarea unui număr mai mare de telecentre, astfel că Autoritatea ar fi putut lua în considerare posibilitatea extinderii implementării telecentrelor într-un număr mai mare de localități.

✓ Autoritatea a creat și supus spre consultare publică un mecanism de implementare a Serviciului Universal prin instalarea de telecentre bazat pe realizarea unor parteneriate tripartite între Autoritate, furnizorii de Serviciu Universal și administrațiile publice locale.

✓ Autoritatea a decis acordarea de prioritate pentru instalarea de telecentre în localitățile în care administrația locală s-a angajat să acopere 100% cheltuielile de gestionare a telecentrului.

✓ Autoritatea de reglementare a organizat licitații pentru localitățile care au îndeplinit criteriile de selectare.

Desemnarea furnizorilor de Serviciu Universal pentru furnizarea accesului la rețeaua publică de telefonie, la un punct fix, prin intermediul telecentrelor

✓ Ca urmare a licitațiilor publice organizate în perioada 2004 – 2008 și în baza deciziilor emise de Președintele Autorității de reglementare au fost desemnați 7 furnizori de Serviciu Universal pentru instalarea de telecentre în localitățile eligibile, pe o perioadă de 3 ani de la momentul instalării și punerii în funcțiune a fiecărui telecentru, perioadă care nu a mai fost prelungită ulterior;

✓ Stabilirea termenului de desemnare a furnizorului pe o perioadă de 3 ani s-a realizat în urma procedurii de consultare publică, acesta fiind agreeat de toate părțile implicate. Conform precizărilor specialiștilor ANCOM din consultările cu părțile interesate a rezultat că 3 ani de la data instalării constituia o perioadă suficientă pentru atingerea obiectivelor principale ale telecentrului (asigurarea unui mijloc rezonabil de acces la serviciile de telefonie, educarea consumatorului în utilizarea serviciilor de internet și crearea unei cereri de servicii în zonă);

✓ În cadrul fiecărei licitații Autoritatea a calculat un cost net estimat pentru implementarea telecentrului în fiecare localitate, la stabilirea căruia au fost luate în considerare trei mari categorii de costuri: costul legăturii de acces; costuri de achiziționare, instalare și asigurare echipamente în telecentru; costuri de funcționare și întreținere telecentru;

✓ Câștigătorii licitațiilor organizate pentru desemnarea furnizorului de Serviciu Universal au fost stabiliți în urma analizării ofertelor depuse pe baza unor criterii clare din care ponderea cea mai mare a aparținut criteriului financiar (70%), cel mai mic cost net solicitat, situat sub nivelul costului net estimat de Autoritate sau cel mult egal cu acesta.

Licitațiile organizate de Autoritate, în perioada auditată, pentru desemnarea furnizorilor de Serviciu Universal pentru instalarea de telecentre

✓ În intervalul 2004 – 2008, ca urmare a celor 7 licitații organizate de Autoritatea de reglementare 7 operatori au fost desemnați furnizori de Serviciu Universal pentru instalarea a 633 telecentre, în localități din mediu rural, cu acces redus la serviciile de comunicații electronice și ale căror primării și-au exprimat disponibilitatea de a participa la instalarea de telecentre.

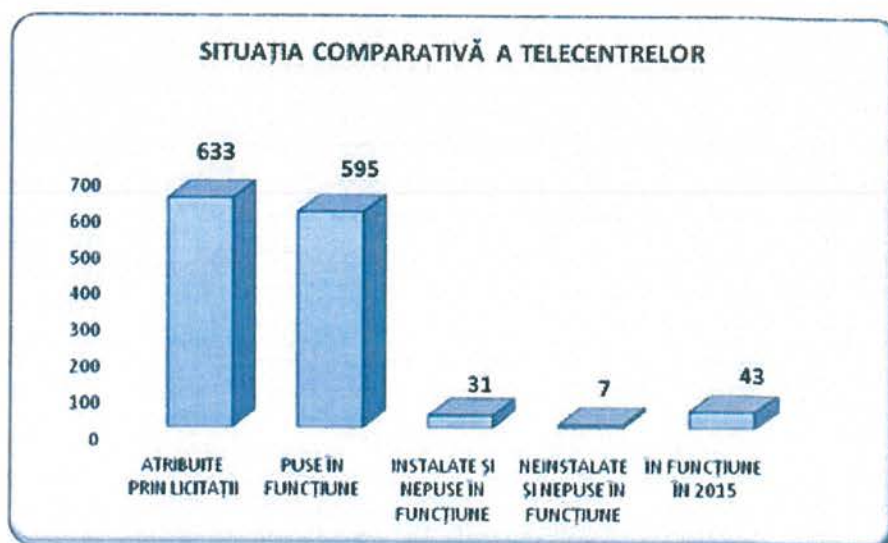
✓ Din punct de vedere al numărului de telecentre atribuite pe ani, din cele 633 telecentre atribuite, ponderea cea mai mare o deține anul 2006 cu 35%, când au fost atribuite 223 telecentre, urmat de anul 2008, cu 27%, când au fost atribuite 172

telecentre, respectiv anul 2007, cu 21%, 130 telecentre.

✓ Din punct de vedere al numărului de telecentre atribuite celor 7 furnizori de Serviciu Universal desemnați pentru instalarea a 633 telecentre, ponderea cea mai mare o deține Societatea Națională de Radiocomunicații SA (SNR), cu 31,44% (199 telecentre), urmată de SC Accessnet Internațional SRL cu 23,70% (150 telecentre), SC Vodafone România SA cu 15,48% (98 telecentre), SC Orange România SA cu 15,01% (95 telecentre) și SC Rartel SA cu 12,80% (81 telecentre).

Punerea în funcțiune a telecentrelor

✓ Din numărul total de 633 de telecentre atribuite prin licitații în perioada 2004 – 2008, 595 telecentre au fost puse în funcțiune, 31 au fost instalate dar nu au fost puse în funcțiune și 7 telecentre nu au mai fost instalate;

Situația telecentrelor atribuite prin licitații comparativ cu cele puse în funcțiune în perioada 2005 – 2009 și cele aflate în funcțiune în anul 2015

✓ Din cele 31 telecentre instalate și nepuse în funcțiune, 26 telecentre au fost instalate de Orange, iar 5 de Societatea Națională de Radiocomunicații;

✓ Cele 7 telecentre care nu au mai fost instalate, sunt situate în următoarele județe: câte un telecentru în Alba, Ialomița și Iași și câte două în Dâmbovița și Teleorman;

- Din punct de vedere al distribuției teritoriale:

✓ La nivel național au fost puse în funcțiune 595 de telecentre, în localități situate în 39 județe;

✓ Din cele 595 telecentre instalate și puse în funcțiune la nivel național, peste 50% dintre acestea, respectiv un număr de 312 telecentre, erau amplasate în doar 10 județe.

✓ *Cele mai multe telecentre (63) au fost instalate în județul Vâlcea, iar cele mai puține, câte un telecentru, în județele Bacău și Sibiu;*

✓ *În două județe, respectiv în Iași și Galați, precum și în municipiul București nu a fost instalat niciun telecentru.*

✓ *Prin selectarea localităților eligibile pentru instalarea de telecentre în baza celor două criterii stabilite de Autoritate (un prag minim de 400 de locuitori și lipsa telefoanelor publice cu plată) au rezultat distribuții diferite ale acestor localități în cele 39 de județe. Astfel, în județe precum Iași, Galați, Bacău, Sibiu, Ilfov sau Prahova au rezultat mai puține localități eligibile.*

• *Din punct de vedere al furnizorului desemnat pentru instalarea de telecentre:*

✓ *SNR este furnizorul cel mai reprezentativ la nivel național, deoarece acesta a instalat cele mai multe telecentre (194) în 21 județe, comparativ cu ceilalți furnizori desemnați; dintre telecentrele instalate, 20 au fost în Vaslui, 14 în Cluj, 13 în Vâlcea, 11 în Caraș-Severin;*

✓ *Accessnet - din cele 146 telecentre instalate, cele mai multe s-au situat în județele Vâlcea (18) și Suceava (13), urmate de Giurgiu și Argeș cu câte 9 telecentre;*

✓ *Orange - din 69 telecentre instalate, 9 au fost în Olt, 8 în Dâmbovița;*

✓ *Rartel - din 80 telecentre instalate, câte 9 au fost în Vaslui și Vâlcea, 7 în Teleorman;*

✓ *Romtelecom - din 9 telecentre instalate, câte 2 în Timiș, Olt și Dolj;*

✓ *Vodafone - din 96 telecentre instalate, 18 în Vâlcea, câte 8 în Vaslui și Hunedoara;*

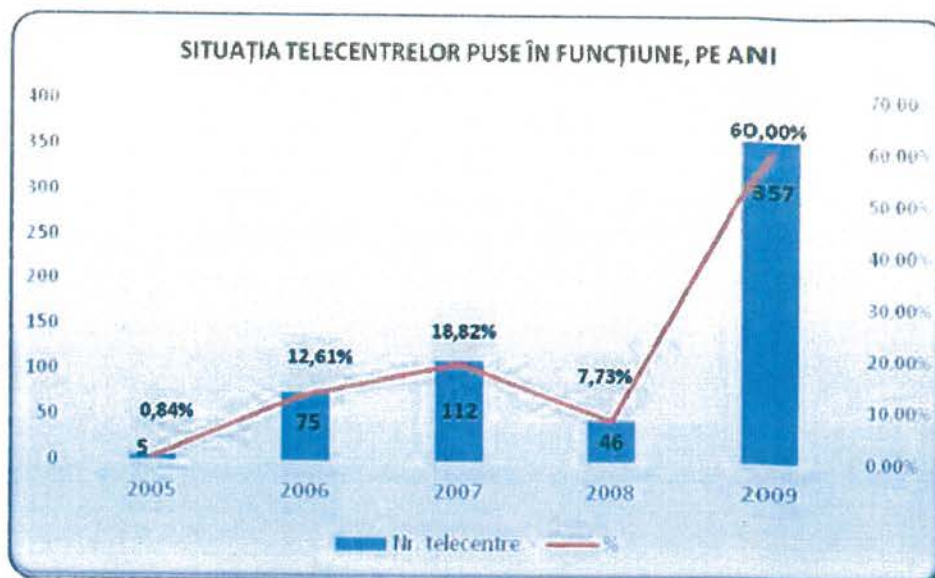
✓ *Euroweb a instalat un singur telecentru în Giurgiu.*

• *Din punct de vedere al anului punerii în funcțiune a telecentrelor:*

✓ *Deși în intervalul 2004 – 2008 a fost atribuită instalarea a 633 de telecentre unui număr de 7 operatori, ritmul de realizare și punere în funcțiune a acestora a fost foarte lent; astfel, la începutul intervalului (2005) mai puțin de 1% din totalul telecentrelor au fost puse în funcțiune;*

✓ *În perioada 2005 – 2008 au fost puse în funcțiune doar puțin peste 50% din telecentrele atribuite prin licitațiile organizate în perioada 2004 – 2007, respectiv 238 telecentre din cele 461 atribuite;*

✓ *Din totalul telecentrelor atribuite în perioada 2004 – 2008 (633), 357 telecentre au fost puse în funcțiune abia în anul 2009, respectiv 60% din total (595).*

✓ Dintre cei 7 furnizori desemnați pentru instalarea de telecentre, 3 furnizori au înregistrat întârzieri mari la punerea în funcțiune a telecentrelor, astfel: Societatea Națională de Radiocomunicații (max. 898 zile), SC Orange România SA (max. 718 zile) și SC Vodafone România SA (max. 666 zile);

✓ Societatea Națională de Radiocomunicații a pus în funcțiune cu mari întârzieri (între 445 zile și 898 zile) un număr de 139 telecentre din cele 199 atribuite, respectiv 69,84%;

✓ SC Orange România SA a înregistrat întârzieri mari (între 458 zile și 718 zile) în cazul a 61 telecentre din cele 95 atribuite, respectiv 64,21%;

✓ SC Vodafone România SA a înregistrat întârzieri mari (între 406 zile și 666 zile) în cazul a 53 telecentre din cele 98 atribuite, respectiv 54,08%.

✓ În contrapondere față de fenomenul descris mai sus este de semnalat faptul că au existat și situații în care telecentrele au fost puse în funcțiune la termen. Astfel, dintre cei 7 furnizori desemnați pentru instalarea de telecentre SC Vodafone România SA a înregistrat termenele cele mai mici la punerea în funcțiune a telecentrelor (111 zile pentru un număr de 11 telecentre și 147 zile pentru 31 de telecentre).

- Din punct de vedere al funcționării telecentrelor la data auditului:

✓ În luna februarie 2015 mai erau în funcțiune 43 de telecentre din cele 595 instalate, respectiv 7,22%;

✓ Cele 43 telecentre aflate în funcțiune prezintă următoarea structură:

- Din punct de vedere al anului în care au fost instalate și puse în funcțiune: 5 au fost instalate în anul 2006, 7 în 2007, 2 în 2008 și diferența de 29 telecentre în anul 2009;

- După furnizorul care le-a instalat: 15 au fost instalate de SNR, 13 de Accessnet, 6 de Rartel, 5 de Vodafone, 3 de Orange și 1 de Euroweb;

- După județul în care sunt amplasate: câte 7 în Vâlcea și Vaslui, câte 5 în Sălaj și Vrancea, 4 în Giurgiu, câte 3 în Brăila și Satu-Mare, câte 2 în Gorj, Harghita, Neamț, respectiv câte unul în Caraș-Severin, Constanța și Timiș.

✓ În opinia Autorității, motivul menținerii în funcțiune a celor 43 de telecentre îl reprezintă doar interesul autorităților locale pentru acestea coroborat cu interesul economic al foștilor furnizori de Serviciu Universal deoarece, conform deciziilor de desemnare a furnizorilor de Serviciu Universal și al altor documente aferente licitațiilor, nu există obligația legală privind menținerea în funcțiune a telecentrelor după un termen de 3 ani.

Documentele întocmite la instalarea și punerea în funcțiune a telecentrelor

Din verificările efectuate asupra documentelor întocmite cu ocazia instalării și punerii în funcțiune a telecentrelor selectate au fost constatate unele deficiențe referitoare la:

✓ Nerespectarea termenului de 15 zile pentru încheierea contractului de gestionare a telecentrului (de la comunicarea deciziei), prevăzut în decizia de desemnare a furnizorului;

✓ Nerespectarea termenului de 15 zile de punere la dispoziție a spațiului pentru instalarea telecentrului (de la data încheierii contractului de gestionare a telecentrului), prevăzut în contract;

✓ Nerespectarea termenului de punere în funcțiune a telecentrului, în sensul că furnizorii desemnați au transmis notificări la Autoritate cu mari întârzieri față de termenele prevăzute în anexă la decizia de desemnare (calculate de la data punerii la dispoziție a spațiului pentru instalarea telecentrului);

✓ În unele cazuri, s-a constatat că documentul de recepție a serviciului (procesul-verbal de recepție a serviciului) este datat anterior documentului de punere la dispoziție a spațiului pentru instalarea telecentrului (procesul-verbal de punere la dispoziție a spațiului);

✓ Procesele-verbale de constatare (PVC) încheiate de reprezentanții abilitați ai Autorității, cu ocazia controalelor efectuate în localitățile în care au fost instalate telecentrele, în scopul verificării respectării condițiilor prevăzute în caietul de sarcini și în specificațiile tehnice, nu conțin termene de remediere pentru cazurile în care au fost constatate deficiențe.

Activitatea de monitorizare și control a Autorității privind furnizarea accesului la rețeaua publică de telefonie, la un punct fix, prin intermediul telecentrelor

✓ La nivelul Autorității nu a existat o procedură de lucru formalizată privind monitorizarea instalării, punerii în funcțiune și a verificării funcționării telecentrelor,

precum și privind verificarea respectării obligațiilor impuse furnizorilor de Serviciu Universal, deși instalarea telecentrelor s-a realizat pe o perioadă de 5 ani, respectiv între anii 2005 – 2009.

✓ *Din Situația controalelor efectuate de personalul de control al Autorității la telecentre se constată:*

- în **perioada 2005 – 2011** au fost efectuate un număr total de **783 controale**;
- cele mai multe controale au fost realizate în anul **2009**, adică **55% din total**;
- în urma celor 783 de controale efectuate, un număr de 641 acțiuni de control s-au finalizat cu constatarea bunei funcționări a telecentrelor, iar în cadrul a **142 de acțiuni de control s-au constatat nereguli**;

- **neregulile constatate au fost remediate în cazul a 111 dintre cele 142 telecentre nefuncționale**, ca urmare a demersurilor efectuate de reprezentanți ai Autorității, acestea fiind puse în funcțiune și, ulterior, a fost compensat costul net la cererea furnizorilor desemnați. **Pentru restul de 31 de telecentre, care nu au mai fost puse în funcțiune, nu au existat compensări ale costului net.**

✓ Conform Ordinului Ministrului Comunicațiilor și Tehnologiei Informațiilor nr.184/2004, **ministerul avea obligația de a stabili un sistem de indicatori**, „de natură să permită identificarea tendințelor majore ale mediului social-economic și tehnologic și să asigure stabilirea celei mai eficiente strategii pornind de la evoluțiile principalilor factori de influență din acest sector.”

✓ **Strategia din anul 2004 (aprobată prin Ordinul MCTI nr. 184/2004) nu a prevăzut și nici MCTI nu a stabilit indicatori prin care să se asigure monitorizarea îndeplinirii obligațiilor de Serviciu Universal.**

✓ Ulterior, în **strategia din anul 2009** a fost inclus un **set de indicatori** în scopul monitorizării acțiunilor prevăzute a se realiza pentru îndeplinirea obiectivelor din strategie.

✓ Din analiza informațiilor și documentelor puse la dispoziție auditorilor se constată că **Autoritatea nu a monitorizat unii dintre indicatorii prevăzuți în Strategia din anul 2009** în ceea ce privește asigurarea accesului la un punct fix, precum:

- „**numărul de utilizatori finali** în zonele geografice unde au fost implementate măsuri pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite prin strategie;

- **numărul utilizatorilor cu dizabilități** care au optat pentru furnizarea serviciilor de comunicații electronice ca urmare a reglementărilor specifice privind Serviciul Universal,

în contextul în care ulterior emiterii strategiei nu au mai fost desemnați furnizori de Serviciu Universal în domeniul comunicațiilor electronice.

✓ **Indicatori colectați de Autoritate, considerați relevanți pentru Serviciul Universal, sunt:**

- numărul de cereri pentru asigurarea conectării și accesului la un punct fix, la rețeaua publică de telefonie, care nu au putut fi satisfăcute în condiții comerciale;

- numărul de cereri în așteptare pentru instalarea liniilor de acces pentru servicii de voce în cazurile în care nu sunt întrunite condițiile tehnice necesare instalării;

- numărul de linii alocate telefoanelor publice cu plată (pentru mediul urban/rural);

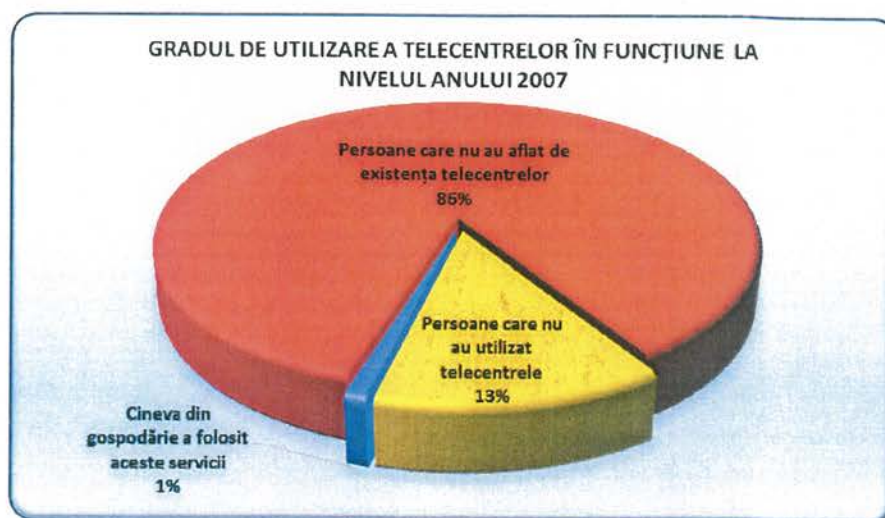
- trafic de voce realizat prin intermediul telefoanelor publice cu plată;

- trafic către numere de forma 118(xyz) (informații privind abonații)”.

Modul de acțiune al Autorității în domeniul telecentrelor, în urma studiului realizat în anul 2007 de The Gallup Organization Romania

✓ **Concluziile studiului realizat de firma The Gallup Organization Romania în anul 2007, referitoare la notorietatea, gradul de utilizare și utilitatea telecentrelor, analizate pe un eșantion de 195 persoane din localități în care există instalate astfel de telecentre, au reliefat următoarele:**

- „telecentrele sunt încă o “necunoscută” pentru locuitorii care ar putea beneficia de serviciile lor”. Doar 14% din aceste persoane cunosc faptul că există telecentru în localitatea lor.
- „Gradul de utilizare a telecentrelor este în prezent nesemnificativ”. Doar în 2 gospodării din eșantion (1% din 195 gospodării) au existat persoane care au utilizat serviciile oferite prin intermediul telecentrelor.

- **Principalul motiv al neutilizării serviciilor oferite de telecentre constă în faptul că respondenții care știau de existența lor foloseau, de fapt, servicii de telefonie mobilă. Alte motive menționate au fost: lipsa nevoii de comunicare, faptul că telecentrul nu este deschis atunci când respondenții intenționează să folosească serviciile disponibile, utilizarea telefonului fix în gospodărie etc.**

- Dintre persoanele care știau de existența telecentrelor (28), mai mult de jumătate (57%) le-au considerat utile sau foarte utile, 11% puțin sau deloc utile, în timp ce 32% nu s-au putut pronunța asupra utilității lor.

✓ Cu privire la **modul de acțiune al Autorității**, ulterior datei efectuării studiului realizat în anul 2007 de firma The Gallup Organization Romania și care a evidențiat că „gradul de utilizare a telecentrelor este în prezent nesemnificativ”, în vederea îmbunătățirii situației existente, specialiștii ANCOM precizează că „**Pentru informarea populației au fost emise peste 70 de comunicate de presă privind serviciul universal, iar în fiecare localitate în care a fost instalat un telecentru au fost distribuite pliante și afișe. De asemenea, ANCOM a organizat o serie de lansări de telecentre la care au participat pe lângă reprezentanții autorității, cei ai operatorilor și ai autorităților locale**”.

Evoluția indicatorilor relevanți privind accesul la rețelele publice de telefonie, la un punct fix

Din analiza indicatorilor cu privire la evoluția pieței de telefonie la un punct fix, conform datelor puse la dispoziție de reprezentanții ANCOM, se constată următoarele:

✓ **Rata de penetrare a telefoniei fixe la 100 locuitori a crescut cu 2% în perioada auditată (2004 – 2014), respectiv la 22,9% la sfârșitul intervalului față de 20,9% la începutul intervalului;**

✓ **Rata de penetrare a telefoniei fixe la 100 gospodării:**

- **s-a redus cu 2% în perioada auditată, respectiv la 51% la sfârșitul intervalului față de 53% la începutul intervalului;**

- **există un decalaj important între mediul urban și cel rural; astfel, în timp ce în mediul urban rata de penetrare la nivel de gospodărie s-a situat între 62% și 73% în intervalul auditat, în mediul rural aceasta a variat între 27% și 36%;**

- **a scăzut în mediul urban cu 11% și a crescut în mediul rural cu 9%;**

- **deși în mediul rural s-a înregistrat o creștere a ratei de penetrare a telefoniei la un punct fix la nivel de gospodărie, aceasta rămâne la un nivel mult mai mic (36% în 2014) față de mediul urban (73% în 2014) și față de rata de penetrare înregistrată la nivel național (51% - 53%);**

✓ **Numărul liniilor de acces furnizate (alocate) pentru servicii de telefonie fixă a crescut cu 210 mii linii de acces la nivel național, de la 4.400 mii în 2004 la 4.610 mii în 2014;**

✓ **Ponderea localităților în care nu există linii de acces la rețele publice de telefonie la un punct fix a scăzut cu 5,1% în anul 2011 față de 2007, de la 19,9% în 2007 la 14,8% în 2011;**

✓ **Numărul gospodăriilor din localitățile în care nu există linii de acces s-a redus**

la jumătate în anul 2011 față de 2007, de la 266.000 în 2007 la 133.000 în 2011;

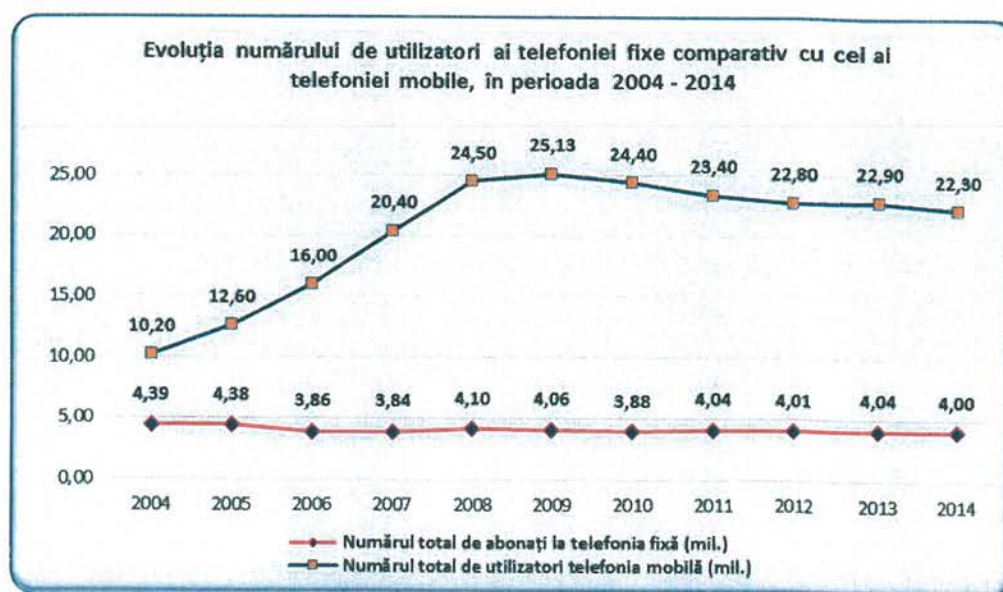
✓ Numărul total de abonați la servicii de acces la rețele publice de telefonie la un punct fix:

- a scăzut cu 0,39 mil. abonați la nivel național, de la 4,39 mil. în 2004 la 4,00 mil. în 2014;

- în structură, se observă o tendință descrescătoare în mediul urban (de la 3,32 mil. abonați în 2004 la 2,80 mil. în 2014), respectiv un trend ascendent în mediul rural (de la 1,02 mil. în 2004 la 1,20 mil. în 2014);

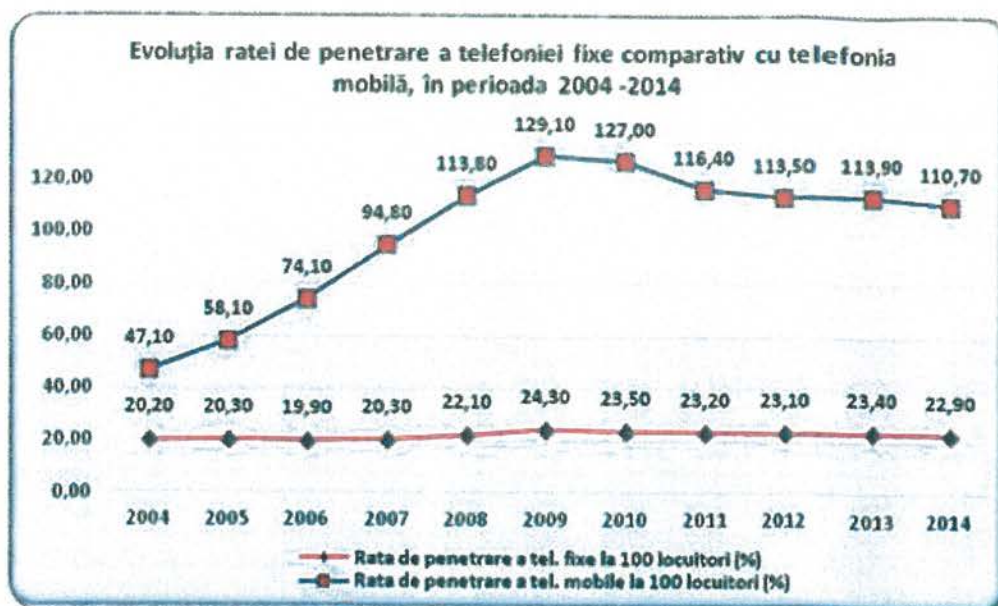
✓ Numărul de abonați la telefonie fixă comparativ cu numărul de utilizatori ai telefoniei mobile:

- în timp ce numărul de abonați la telefonie fixă s-a redus cu 9% (de la 4,39 mil. în 2004 la 4,00 mil. în 2014), numărul de utilizatori ai telefoniei mobile a înregistrat o creștere accelerată în perioada auditată, acesta dublându-se în intervalul analizat (de la 10,2 mil. în 2004 la 22,30 mil. în 2014);

✓ Rata de penetrare a telefoniei fixe comparativ cu telefonie mobilă, la 100 de locuitori:

- în timp ce rata de penetrare a telefoniei fixe a crescut în perioada auditată doar cu puțin peste 2% (de la 20,20% în 2004 la 22,90% în 2014), rata de penetrare a telefoniei mobile a înregistrat o creștere accelerată, cu peste 60% (de la 47,10% în 2004 la 110,70% în 2014);

✓ Numărul cererilor în așteptare pentru instalarea unei linii telefonice la un punct fix, la nivel național, a înregistrat o scădere covârșitoare în perioada auditată, de circa 92 de ori, de la 454.977 în anul 2004 la 4.939 în 2014.

➤ Evoluția indicatorilor relevanți pentru piața națională de telefonie fixă, prezentată mai sus, evidențiază tendința de reducere a interesului populației pentru telefonie fixă concomitent cu o prezență tot mai vizibilă și extinsă pe piața comunicațiilor electronice a telefoniei mobile. Acest proces este susținut de creșterea numărului de utilizatori ai telefoniei mobile (de la 10,2 mil. în 2004 la 22,30 mil. în 2014) simultan cu reducerea numărului de abonați la telefonie fixă (de la 4,39 mil. în 2004 la 4,00 mil. în 2014), precum și de creșterea ratei de penetrare a telefoniei mobile în ritm accelerat, cu peste 60% în intervalul auditat.

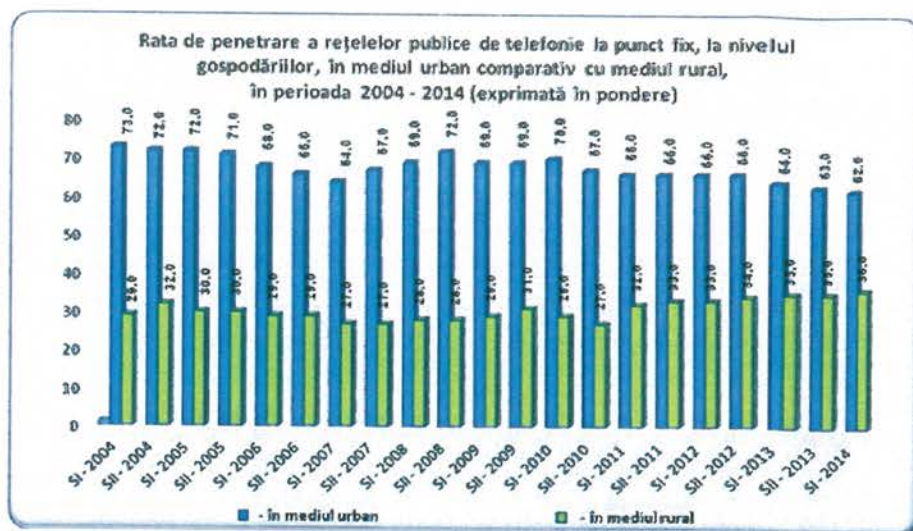
➤ Cu privire la asigurarea accesului la rețelele publice de telefonie, la un punct fix, unul dintre obiectivele Directivei europene privind serviciul universal și ale „Documentului de politică și strategie privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice” – aprobat prin OMCTI nr. 184/2004, se remarcă faptul că instalarea de telecentre în localitățile defavorizate din punct de vedere al accesului la rețeaua publică de telefonie, la un punct fix, precum și în cele în care penetrarea acestor servicii era redusă, nu a fost o măsură îndeajuns de eficientă în contextul în care:

- rata de penetrare a telefoniei fixe la 100 gospodării s-a redus cu 2% în perioada auditată, de la 53% la 51%;

- la nivelul anului 2014 există un decalaj important între rata de penetrare la nivel de gospodărie în mediul urban (73%) și în mediul rural (36%);

- deși în intervalul auditat s-a înregistrat o creștere a ratei de penetrare a telefoniei la un punct fix la nivel de gospodărie în mediul rural cu 9%, în anul 2014 aceasta

rămâne însă la un nivel mult mai mic (36%) față de mediul urban (73%) și față de rata de penetrare înregistrată la nivel național (51%);

- numărul abonaților la nivel național s-a redus în perioada auditată cu 0,39 mil.; totodată, deși în mediul rural s-a înregistrat o creștere a numărului de abonați cu 0,18 mil. în mediul urban a avut loc o diminuare mai mare a acestora, cu 0,52 mil. abonați.

✓ Reprezentanții ANCOM precizează că „principalul scop al instalării de telecentre a fost acela de a asigura disponibilitatea, calitatea și accesibilitatea serviciului de telefonie destinat publicului, lucru realizat prin însăși instalarea de telecentre și prin impunerea anumitor tarife maxime și a unui anumit nivel de calitate pentru furnizarea serviciilor de telefonie. Mai mult, o creștere de 9% în mediul rural pentru un serviciu care este în scădere totuși la nivel național și european în contextul în care au fost instalate 600 de telecentre la un număr de peste 12.000 de localități rurale demonstrează din contră eficiența acestei acțiuni”.

✓ În opinia auditorilor, instalarea a doar 595 de telecentre în localități eligibile (din cele 1200 localități rurale stabilite de Autoritate ca fiind eligibile pentru instalarea de telecentre), menținerea unui decalaj important între mediul rural și cel urban în ceea ce privește rata de penetrare a telefoniei la un punct fix la nivel de gospodărie și lipsa unor date elocvente cu privire la gradul de utilizare a telecentrelor instalate, constituie argumente care susțin concluzia că instalarea de telecentre nu a fost o măsură îndeajuns de eficientă.

Evoluția telefoniei fixe, a telefoniei mobile și a internetului în România comparativ cu celelalte state membre ale Uniunii Europene

Din analiza indicatorilor cu privire la evoluția pieței de telefonie vocală fixă

SYNTEZA RAPORTULUI DE AUDIT AL PERFORMANȚEI privind proiectul „Serviciul Universal în sectorul comunicațiilor electronice” în contextul strategiei prevăzute prin „Documentul de politică și strategie privind implementarea Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice”

și mobilă și a accesului la internet, la nivel național și la nivelul Uniunii Europene, conform datelor prezentate pe pagina web a Agendei Digitale pentru Europa, se constată următoarele:

✓ *Cota de piață globală medie pe piața de telefonie vocală fixă a operatorilor tradiționali (după volumul traficului):*

La nivelul UE, a scăzut cu 13,6% în perioada 2004 – 2012, de la 65,8% în 2004 la 52,2% în 2012.

În România, a înregistrat următoarea evoluție în 2012 față de 2011, comparativ cu media înregistrată la nivel european:

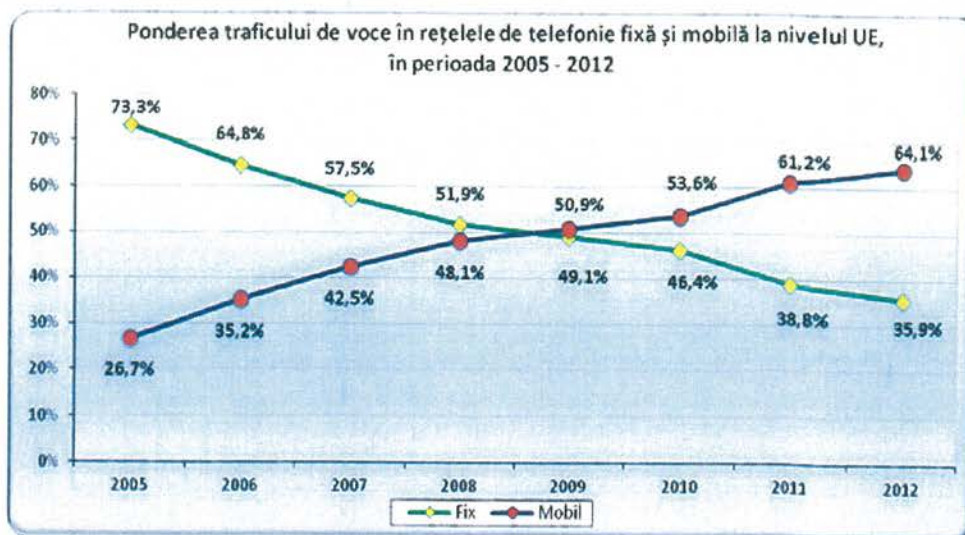
- cota de piață națională a scăzut cu 5% în 2012 față de 2011, iar la nivelul UE cu 2,2%;

- cota de piață din țara noastră era cu 14,6% mai mare față de media europeană în anul 2011, respectiv cu 11,8% în anul 2012;

✓ *Traficul de voce în rețelele de telefonie fixă și mobilă:*

La nivelul UE, a înregistrat următoarea evoluție în perioada 2005 – 2012:

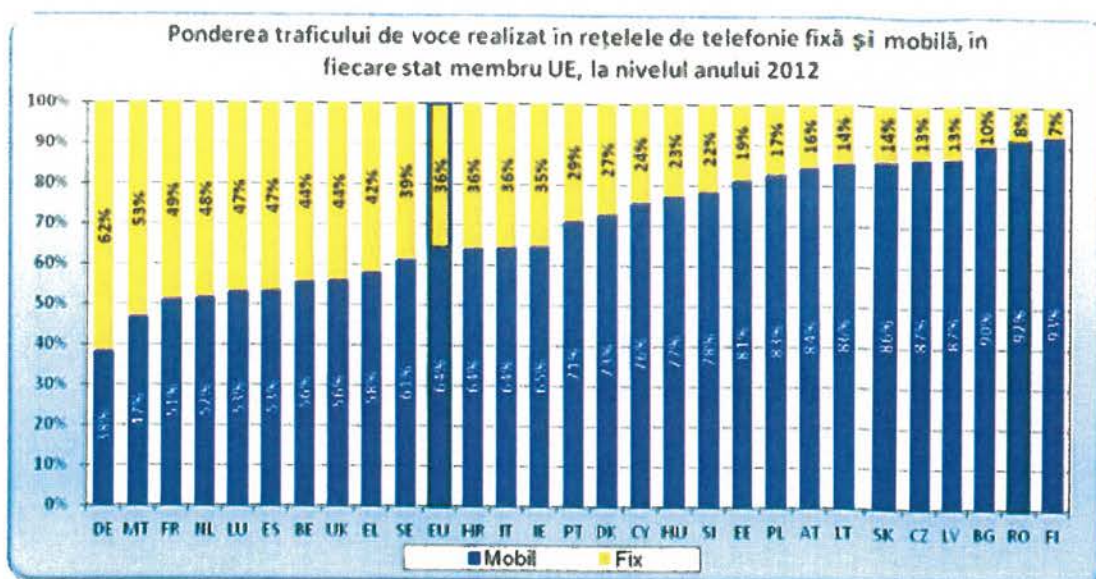
- traficul de voce în rețelele de telefonie fixă a înregistrat diminuări considerabile, cu 37,4% (de la 73,3% la 35,9%) și, în contrapondere, traficul de voce în rețelele de telefonie mobilă a crescut cu 37,4% (de la 26,7% la 64,1%).

În România, a înregistrat următoarea evoluție la nivelul anului 2012, comparativ cu media înregistrată la nivelul UE:

- traficul de voce în rețelele mobile a deținut ponderea semnificativă de 92% în traficul de voce la nivel național, în timp ce în rețele fixe s-a realizat un trafic de numai 8%;

- traficul de voce din România a fost cu 28% mai mic în rețelele de telefonie fixă, respectiv cu 28% mai mare în rețelele mobile.

✓ **Numărul de abonați (post-paid și pre-paid) la telefonie mobilă (în milioane):**
La nivelul UE, a înregistrat o creștere semnificativă cu 280 milioane abonați în perioada octombrie 2004 – octombrie 2013, respectiv cu 42%;

În România s-a înregistrat o creștere de 12,4 mil. abonați (121%), de la 10,2 mil. în anul 2004 la 22,6 mil. în luna octombrie 2013;

✓ **Rata de penetrare a telefoniei mobile (carduri SIM active) (%):**
La nivelul UE, a înregistrat o creștere semnificativă în perioada octombrie 2004 – octombrie 2013, cu 47%;

În România era cu 19% mai mică față de media înregistrată la nivel european, la nivelul lunii octombrie 2013, respectiv de 113% față de 132%.

✓ **Rata de penetrare a internetului în bandă largă utilizând terminale fixe:**
La nivelul UE, a crescut cu 26% în perioada ianuarie 2004 - iulie 2014, de la 4,9% în 2004 la 30,9% în 2014.

În România, la nivelul lunii iulie 2014, a fost cu 11,4% mai mică față de media înregistrată la nivel european.

✓ **Rata de penetrare a internetului în bandă largă utilizând terminale mobile:**
La nivelul UE, a crescut semnificativ în perioada ianuarie 2009 - iulie 2014, respectiv cu 53,7% (de la 13% la 66,7%).

În România, a fost în luna iulie 2014 cu 24,1% mai mică față de media înregistrată la nivel european, respectiv de 42,6% față de 66,7%.

✓ **Rata de penetrare a internetului în bandă largă de mare viteză și de foarte mare viteză:**

La nivelul UE, a înregistrat creșteri importante în perioada ianuarie 2008 – iulie 2014:

- cu 1,9% în cazul internetului în bandă largă de mare viteză (cel puțin 30 Mbps), de la 0,1% la 2,0%,

- cu 5,7% în cazul internetului în bandă largă de foarte mare viteză (cel puțin 100 Mbps), de la 1,2% la 6,9%.

În România, rata de penetrare a internetului în bandă largă de mare viteză, s-a situat cu 4,6% peste media europeană în luna iulie 2014, fiind de 11,6% față de 6,9%.

➤ **Evoluția indicatorilor relevanți pentru piața de telefonie vocală fixă și mobilă și a accesului la internet, la nivel național și la nivelul Uniunii Europene, prezentată mai sus, evidențiază pe de o parte scăderea interesului populației pentru telefonie fixă, aspect demonstrat la nivel european de diminuarea considerabilă a traficului de voce în rețelele de telefonie fixă în perioada 2005 - 2012 cu 37,4% și la nivel național de faptul că în anul 2012 traficul de voce realizat în rețele de telefonie fixă reprezenta numai 8% din traficul de voce total, iar pe de altă parte creșterea interesului populației pentru telefonie mobilă, aspect susținut de creșterea ratei de penetrare a telefoniei mobile, atât la nivel european, cu 47% în perioada octombrie 2004 – octombrie 2013, cât și la nivel național, cu 66,8% în aceeași perioadă. Totodată, se remarcă și creșterea ratei de penetrare a internetului în bandă largă utilizând terminale mobile, la nivel european cu 53,7%, în perioada ianuarie 2009 - iulie 2014, iar la nivel național, în luna iulie 2014, rata de penetrare era cu 24,1% mai mică față de media înregistrată la nivel european, respectiv de 42,6% față de 66,7%.**

2.2. Acordarea de subvenții și de facilități în caz de neplată a facturii telefonice pentru familiile cu venituri reduse

Cadrul legal european și național privind acordarea subvențiilor pentru abonamentele telefonice și a facilităților în caz de neplată a facturilor

✓ Nici cadrul legal european (Directiva europeană 2002/22/CE privind Serviciul Universal) și nici cel național (Legea nr. 304/2004) nu au impus o obligație referitoare la acordarea subvențiilor.

✓ La nivel național, acordarea subvențiilor a făcut obiectul unuia dintre obiectivele incluse în prima strategie de implementare a Serviciului Universal în România, aprobată prin OMCTI nr. 184/2004, care urmărea „Asigurarea accesibilității serviciilor de acces la rețeaua publică de telefonie la un punct fix sau la un mijloc rezonabil de acces la serviciul de telefonie destinat publicului, pentru anumite categorii defavorizate de utilizatori”.

✓ Mecanismul pentru acordarea subvențiilor și a facilităților în caz de neplată a facturii telefonice pentru persoanele cu venituri reduse se regăsește în Secțiunea a II-a din Decizia Președintelui ANRC nr. 1074/EN/2004.

✓ Niciun act normativ privind Serviciul Universal în sectorul comunicațiilor electronice, intrat în vigoare după anul 2009 (OMCSI nr. 461/2009, care a aprobat a

doua strategie privind implementarea Serviciului Universal în România; Decizia președintelui ANCOM nr. 7/2011, care a abrogat și a înlocuit Decizia Președintelui ANRC nr. 1074/EN/2004; OUG nr. 111/2011, care a abrogat Legea nr. 304/2004 privind serviciul universal), nu a mai conținut prevederi referitoare la acordarea de subvenții.

✓ Acest fapt s-a datorat contextului existent pe piața comunicațiilor electronice, în anul 2009 comparativ cu anii anteriori, față de care s-a înregistrat o creștere a puterii de cumpărare a populației coroborată cu scăderea tarifelor la abonamentele telefonice, ca urmare a apariției mai multor furnizori de servicii de telefonie și, în consecință, a intensificării concurenței.

Scopul măsurilor de subventionare a abonamentelor telefonice

✓ Acordarea de subvenții pentru abonamentele telefonice ale unor categorii defavorizate ale populației a constituit o măsură cu caracter social care a vizat familiile cu venituri reduse, considerate vulnerabile din punct de vedere financiar.

✓ În optica legiuitorului, la nivelul anului 2004 accesul la rețeaua publică de telefonie, la un punct fix, urma să se realizeze prin intermediul instalării telecentrelor și prin acordarea de subvenții pentru abonamentele telefonice. Actele normative care au cuprins prevederi referitoare la subvenții sunt OMCTI nr. 184/2004 și Decizia Președintelui ANRC nr. 1074/EN/2004.

Modul de accesare a subvențiilor pentru abonamentele telefonice

✓ Mecanismul de acordare a subvențiilor, stabilit prin Decizia Președintelui ANRC nr. 1074/EN/2004, cuprindea următoarele etape:

- Autoritatea desemna furnizorii de Serviciu Universal abilitați să acorde subvenții; Autoritatea specifica, în deciziile de desemnare a acestora, data-limită până la care puteau fi primite cererile pentru subvenție;
- Furnizorii mediatizau aceste facilități, diseminând informațiile necesare abonaților proprii;
- Titularii de contract care considerau că îndeplinesc condițiile de acordare a subvenției completau o cerere în acest sens pe care o transmiteau furnizorului de telefonie la care erau abonați;
- Furnizorii verificau cererile primite, decideau asupra admiterii sau respingerii acestora și întocmeau o situație centralizatoare cuprinzând cererile nerespinse, pe care trebuiau să o transmită Autorității în termen de 15 zile de la data-limită stabilită pentru primirea cererilor;
- În alte 15 zile de la primirea situațiilor centralizatoare, Autoritatea stabilea cuantumul subvenției individuale și îl comunica furnizorilor;

- *Aceștia operau acordarea subvenției începând cu prima factură din luna următoare celei în care a fost comunicată valoarea subvenției. Subvenția nu reprezenta o sumă plătită beneficiarului, ci o reducere a valorii abonamentului telefonic cu suma corespunzătoare subvenției. Prin urmare, inițial, subvențiile acordate reprezentau pentru furnizori un cost, în condițiile în care cu sumele respective erau diminuate facturile de telefonie fixă ale beneficiarilor;*
- *Ulterior, furnizorii solicitau Autorității compensarea (i.e. returnarea) sumelor reprezentând costurile nete înregistrate de aceștia, constând în valoarea subvențiilor totale acordate.*

Încetarea acordării subvențiilor începând cu anul 2006

✓ *Dispoziții legale privind acordarea subvențiilor pentru abonamentele telefonice, la nivelul legislației primare, întâlnim doar în strategia privind implementarea Serviciului Universal în România, cuprinsă în OMCTI nr. 184/2004, astfel:*

- *În secțiunea 4.3.2 a strategiei, denumită „Obiectivele pe termen scurt”, lit. b), este statuat dreptul persoanelor cu venituri reduse de a beneficia, în limita resurselor disponibile, de:*

- *subvenții pentru accesul la rețelele publice de telefonie la un punct fix; și de*
- *facilități aplicabile în caz de neplată a facturii telefonice.*

- *În Secțiunea 4.3.3 intitulată „Finanțarea acțiunilor întreprinse în vederea îndeplinirii obiectivelor de serviciu universal” se regăsește modul de repartizare a fondurilor pentru fiecare dintre serviciile din sfera Serviciului Universal. Astfel, 35% din fonduri erau destinate subvenționării abonamentelor telefonice. Totodată, s-a stabilit pragul de venit mediu net pe membru de familie până la care solicitanții de subvenție pot fi declarați eligibili.*

✓ *Venitul mediu net pe membru de familie a fost stabilit în anul 2004 la 246 RON (conform OMCTI nr. 184/2004), iar în anul 2005 la 310 RON (conform OMCTI nr. 318/2005).*

✓ *Subvențiile pentru abonamentele telefonice au fost acordate doar în anii 2004 și 2005.*

✓ *Începând cu anul 2006, Autoritatea a decis încetarea acordării acestora.*

✓ *Un prim argument în favoarea încetării acordării subvențiilor a fost, în interpretarea reprezentanților entității auditate, faptul că Ministerul Comunicațiilor nu a mai comunicat o nouă valoare a venitului mediu net pentru anul 2006. De fapt:*

- *Nici prin strategia de implementare a Serviciului Universal în România și nici prin legea în baza căreia aceasta a fost elaborată, ministerul de resort*

nu avea obligația de a comunica anual o valoare a venitului mediu net lunar;

- *Cele două ordine de ministru evocate mai sus au fost emise în doi ani consecutivi (2004, respectiv 2005), însă în niciunul dintre acestea nu se arată că valorile respective ale venitului mediu net sunt aferente unui anumit an. Primul ordin utilizează o formulă extrem de generală („repartizarea optimă a fondurilor totale în perioada imediat următoare”) fără a specifica întinderea acestei perioade sau fără a o identifica în mod concret, în timp ce, cel de-al doilea ordin doar modifică valoarea venitului, de asemenea, fără a specifica orizontul temporal de aplicare a noii valori.*

✓ *Un al doilea argument a constat în reacțiile primite din partea operatorilor care activau pe piața comunicațiilor electronice, exprimate cu ocazia consultării publice a planului de acțiuni al Autorității pentru anul 2006.*

✓ *Potrivit OMCTI nr. 318/2005 Autoritatea a dobândit dreptul de a stabili modul de alocare a fondurilor destinate compensării costului net al furnizării serviciilor din sfera Serviciului Universal în funcție de prioritățile de implementare a acestuia, și ținând cont de discuțiile purtate cu operatorii din piața de comunicații electronice, Autoritatea a considerat prioritară finanțarea instalării de telefoane publice cu plată și de telecentre. Prin urmare, începând cu anul 2006 acordarea subvențiilor a fost sistată.*

2.3. Asigurarea accesului la telefoanele publice cu plată

Cadrul legal

✓ *Directiva 2009/136/CE a Parlamentului European și a Consiliului a modificat dispozițiile „Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice”, în ceea ce privește telefoanele publice cu plată, în sensul completării acestora cu sintagma „și alte puncte publice de acces la telefonie vocală”, fără a defini însă conținutul acestei expresii.*

✓ *Strategia din anul 2004 a avut în vedere implementarea Serviciului Universal cu accent pe instalarea de telecentre și mai puțin prin celelalte măsuri: „În condițiile resurselor existente, în special construirea de telecentre reprezintă un mijloc eficient de prevenire a apariției fenomenului de excluziune socială, ținând cont de faptul că prin intermediul acestora poate fi asigurată atât primirea de apeluri telefonice cât și furnizarea serviciilor de acces la Internet.”*

✓ *Conform Deciziei nr. 7/2011, ANCOM a decis să desemneze furnizorii de Serviciu Universal pentru instalarea de telefoane publice cu plată, doar în acele locații*

în care se solicită instalarea unui telefon public cu plată, iar niciun furnizor de servicii de comunicații electronice nu poate da curs solicitării în condiții comerciale.

Desemnarea furnizorilor de Serviciu Universal privind accesul la telefoane publice cu plată

✓ La data de 30 ianuarie 2007, Autoritatea a lansat o **licitație-pilot** în vederea desemnării furnizorului de Serviciu Universal pentru instalarea de **telefoane publice cu plată** în 50 de localități din mediul rural, din județul Olt.

✓ Selectarea localităților a fost făcută în funcție de aria geografică, caracteristicile demografice, gradul de disponibilitate a serviciilor de telefonie destinate publicului, precum și de angajamentele asumate de autoritățile publice locale.

✓ Pentru instalarea de telefoane publice cu plată a fost depusă o **singură ofertă**. În urma analizării acesteia de către comisia de licitație, oferta a fost **respinsă** deoarece nu respecta cerințele minime prevăzute în caietul de sarcini.

✓ Potrivit precizărilor specialiștilor ANCOM, din cauza interesului scăzut manifestat de furnizorii de comunicații electronice, Autoritatea a decis să nu mai organizeze alte licitații pentru instalarea de telefoane publice cu plată.

Studiile realizate/ comandate de Autoritate referitoare la accesul la telefoanele publice cu plată

✓ Deși în urma studiului realizat în anul 2004 a identificat localități eligibile pentru instalarea de telefoane publice cu plată, Autoritatea a procedat la organizarea unei licitații abia în anul 2007; cu toate acestea, în urma licitației nu a fost desemnat niciun furnizor de Serviciu Universal pentru instalarea de telefoane publice cu plată.

✓ Concluziile studiului realizat de firma The Gallup Organization România în anul 2007 cu privire la serviciile de telefonie fixă prin posturi publice cu cartelă, pe un eșantion de 1035 persoane, au fost următoarele:

- 13% din respondenți au afirmat că cel puțin o persoană din gospodăria lor a utilizat în ultimele 3 luni servicii de telefonie fixă prin cartele de telefon pentru posturi publice cu plată; în 8% din gospodării aceste servicii au fost utilizate preponderent în localitatea de domiciliu, în timp ce în 5% din cazuri, cartelele publice au fost folosite preponderent în cazul deplasărilor în altă localitate;

- cu privire la nevoia de posturi telefonice publice cu cartelă, 35% din respondenții din gospodăriile în care s-au folosit aceste servicii au apreciat că în localitatea lor este nevoie de mai multe posturi telefonice publice cu cartelă, în timp ce la polul opus, 42% au afirmat că numărul posturilor este suficient. Nevoia de posturi telefonice publice este semnificativ mai mare în mediul rural decât în mediul urban;

- cu privire la motivele pentru care au optat pentru acest tip de telefonie, 2/3 din

utilizatori au menționat accesibilitatea tarifelor, 44% indică lipsa altui mijloc de comunicare iar 19% au menționat inexistența altor servicii de telefonie în zona în care locuiesc;

- referitor la neutilizarea în ultimele trei luni a serviciilor de telefonie fixă prin cartele de telefon pentru posturi publice, principalele motive indicate au fost utilizarea în schimb a serviciilor de telefonie mobilă (58%) și a telefoniei fixe prin linii de acces în gospodărie (44%).

- intenția de utilizare a acestor servicii se află practic la același nivel cu gradul de utilizare curentă: 9% din persoanele intervievate au răspuns că este probabil sau foarte probabil ca în următoarele 6 luni să folosească servicii de telefonie prin intermediul telefoanelor publice cu plată.

✓ *Concluziile cu privire la accesul la telefoanele publice cu plată, cuprinse în „Studiul pentru identificarea localităților în care se impune realizarea de rețele de comunicații electronice”, realizat de Autoritate în anul 2009, au fost următoarele:*

- numărul telefoanelor publice cu plată și traficul de voce realizat au cunoscut o scădere constantă în ultimii ani, în special pe seama diversificării posibilităților de comunicare (creșterea accentuată a telefoniei mobile);

- la data de 31 iulie 2009, SC Romtelecom SA deținea un număr de aproximativ 34.300 de telefoane publice ceea ce înseamnă un telefon la aproximativ 626 persoane sau 1,6 telefoane publice cu plată la 1.000 de locuitori;

- numărul telefoanelor publice cu plată la 1.000 locuitori, la nivel național era de 1,6 în anul 2009, un nivel inferior față de alte țări precum: Portugalia – 3,4; Franța – 2,4; Bulgaria – 2,1; Cehia – 1,9;

- din cele circa 34.300 de telefoane publice cu plată, un număr de aproximativ 2.900 de aparate sunt adaptate pentru persoanele cu dizabilități, adică 8,5% din totalul telefoanelor la un procent de aproximativ 3,5% de utilizatori cu dizabilități din totalul populației;

- există discrepanțe între mediul urban și cel rural, 2/3 din telefoane fiind amplasate în mediul urban;

- 12,30% din populația țării trăiește în 6.812 localități în care nu sunt posturi telefonice publice cu plată.

✓ *Concluzia finală a studiului realizat în anul 2009 este aceea că, în condițiile în care accesul la telefoanele publice cu plată rămâne un serviciu inclus în sfera Serviciului Universal, trebuie acordată o atenție specială zonelor rurale în care se dorește instalarea de astfel de telefoane, în contextul în care în aproape jumătate din localitățile din România nu există nici un post telefonic cu plată.*

Monitorizarea indicatorilor prevăzuți în Strategia din anul 2009

✓ *Autoritatea nu a monitorizat unii dintre indicatorii prevăzuți în „Strategia*

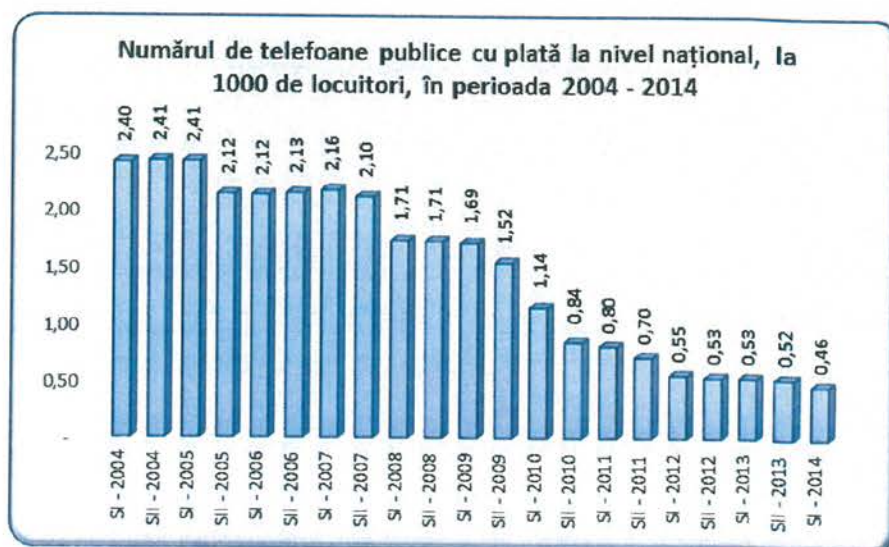
națională privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice” – aprobată prin OMCSI nr. 461/2009 - în ceea ce privește asigurarea accesului la telefoane publice cu plată, cum ar fi rata de penetrare a serviciilor din sfera Serviciului Universal la nivel de gospodărie.

✓ Conform precizărilor reprezentanților ANCOM, indicatorul „rata de penetrare a telefoanelor publice cu plată la nivel de gospodărie” nu este relevant deoarece accesul la telefoane publice cu plată este realizat la nivel individual și nu la nivel de gospodărie.

Evoluția indicatorilor relevanți privind accesul la telefoanele publice cu plată

✓ Din analiza datelor puse la dispoziție de reprezentanții ANCOM cu privire la indicatorii cu relevanță în evoluția accesului la telefoanele publice cu plată pe teritoriul național se constată că, în intervalul analizat, s-a înregistrat o scădere accentuată atât a numărului de telefoane publice cu plată, cât și a traficului de voce realizat prin utilizarea telefoanelor publice cu plată. Astfel:

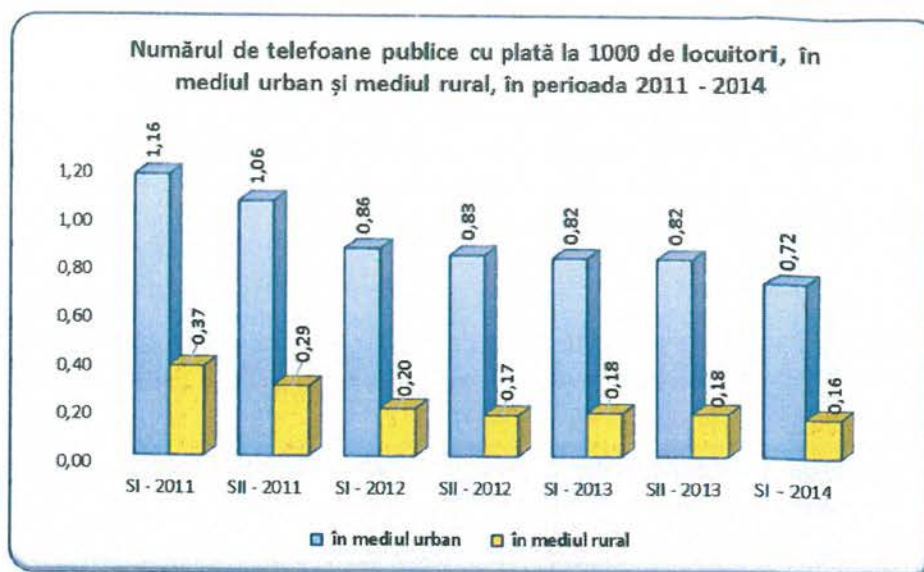
✓ Numărul telefoanelor publice cu plată la 1000 de locuitori, la nivel național, a scăzut de la 2,4 aparate telefonice în anul 2004 la numai 0,46 în anul 2014.

✓ Numărul telefoanelor publice cu plată la 1000 de locuitori, a înregistrat același trend descendent ca și la nivel național, atât în mediul urban cât și în mediul rural, respectiv:

- în mediul urban a scăzut de la 1,16 aparate telefonice în anul 2011 la 0,72 în 2014;

- în mediul rural a scăzut de la 0,37 aparate telefonice în 2011 la 0,16 în 2014;

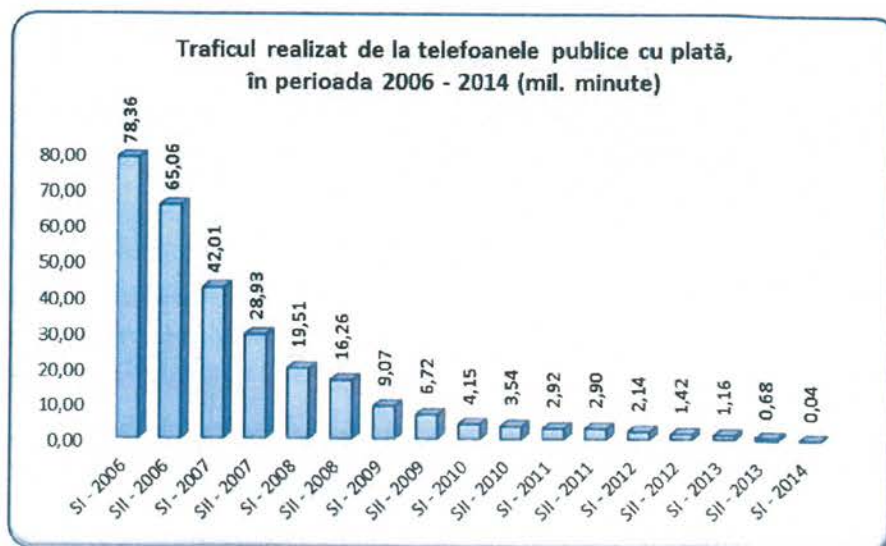

✓ *Există un decalaj semnificativ între mediul rural și cel urban în ceea ce privește numărul telefoanelor publice cu plată la 1000 de locuitori, în detrimentul mediului rural, în sensul că numărul acestui tip de telefoane este semnificativ mai mic în mediul rural față de mediul urban, respectiv:*

- la nivelul anului 2011 – 0,37 aparate telefonice la 1000 locuitori din mediul rural comparativ cu 1,16 în mediul urban;

- la nivelul anului 2014 – 0,16 aparate telefonice la 1000 locuitori din mediul rural comparativ cu 0,72 în mediul urban.

✓ *Traficul de voce realizat de la telefoanele publice cu plată, la nivel național, exprimat în milioane minute, a înregistrat o scădere accentuată, de la 78,36 mil. minute în anul 2006 la 0,04 mil. minute în anul 2014.*

Motivele care au condus la decizia Autorității de a nu mai desemna un furnizor de Serviciu Universal pentru instalarea de telefoane publice cu plată

✓ În opinia Autorității, motivele care au condus la decizia de a nu mai proceda la desemnarea unui sau mai multor furnizori de Serviciu Universal care să aibă obligația de a implementa telefoane publice cu plată sunt:

„Scăderea abruptă a utilizării telefoanelor publice cu plată și avansul rapid al serviciilor de telefonie mobilă au reprezentat indicii suficiente pentru a considera că numărul respectiv de telefoane publice cu plată era suficient pentru nevoile utilizatorilor finali”.

Totodată, „telefonul public cu plată a rămas doar un alt mod de acces la serviciile de telefonie destinate publicului, complementar celorlalte, disponibilitatea acestui serviciu în sfera Serviciului Universal urmând a fi asigurată doar în acele zone în care solicitările nu pot fi satisfăcute în condiții comerciale. Solicitarea pentru instalarea unui telefon public cu plată poate fi transmisă ANCOM de autoritățile administrației publice locale ale municipiilor, orașelor și comunelor. Până în prezent, ANCOM nu a primit nicio solicitare, conform Deciziei 7/2011, pentru instalarea de telefoane publice cu plată”.

2.4. Punerea la dispoziția utilizatorilor finali a unui serviciu de informații privind abonații și a unui registru al abonaților

Crearea cadrului de reglementare

✓ Activitățile desfășurate în vederea implementării registrului abonaților și a serviciului de informații privind abonații au fost realizate cu întârziere. Astfel, conform planurilor anuale de activitate ale Autorității, deși crearea cadrului de reglementare pentru implementare era planificată pentru anul 2006, aceasta s-a realizat abia în anul următor. De asemenea, organizarea și desfășurarea licitației menită să stabilească furnizorii abilitați să pună la dispoziția utilizatorilor finali registrul abonaților și serviciul de informații privind abonații a fost definitivată în mai 2009, în condițiile în care, inițial, era planificată pentru anul 2007.

Desemnarea furnizorilor de Serviciu Universal pentru cele două servicii

✓ În urma licitației desfășurată în anul 2009 furnizorii desemnați să realizeze registrul abonaților și să întrețină serviciul de informații privind abonații au fost SC Infoclick SA în asociere cu SC Newsphone Hellas SA. Perioada de desemnare a fost de doi ani.

✓ Cele două servicii au devenit funcționale în luna noiembrie 2009.

Activitatea furnizorilor de Serviciu Universal desemnați

✓ Cu ocazia controalelor efectuate de Autoritate în perioada 2009-2011 au fost constatate o serie de deficiențe în activitatea furnizorilor de Serviciu Universal desemnați. Aceștia nu au respectat unele condiții ale caietului de sarcini, precum și unele obligații pe care și le asumaseră prin oferta depusă. Drept urmare, în condițiile menținerii unora dintre deficiențele constatate, inițial, Autoritatea a decis sancționarea societăților cu amendă contravențională, iar ulterior, cu retragerea calității de furnizor de Serviciu Universal.

Stadiul actual al acestor servicii

✓ Începând cu 31.03.2011, Infoclick și Newsphone Hellas și-au pierdut calitatea de furnizor de Serviciu Universal, cu toate drepturile și obligațiile asociate acesteia. Până în prezent nu au mai fost desemnați alți furnizori de Serviciu Universal care să asigure punerea la dispoziția utilizatorilor finali a acestor servicii, Autoritatea considerând că informațiile de această natură sunt furnizate prin mecanismele pieței comunicațiilor electronice sau prin funcționalitățile curente ale terminalelor (e.g. posibilitatea alcătuirii unei agende proprii).

✓ Furnizorii desemnați pentru punerea la dispoziția utilizatorilor a unui registru al abonaților și a unui serviciu de informații privind abonații nu au transmis Autorității solicitări de compensare a vreunui cost net. Prin urmare, nu au existat plăți din Fondul pentru Serviciul Universal pentru aceste servicii.

2.5. Asigurarea condițiilor echivalente de acces la serviciile incluse în sfera Serviciului Universal pentru utilizatorii finali cu dizabilități

✓ În ciuda cerințelor referitoare la asigurarea condițiilor echivalente de acces la serviciile incluse în sfera Serviciului Universal, existente în cadrul legal național care reglementa Serviciul Universal, la nivel de legislație secundară, Decizia Președintelui ANRC nr. 1.074/EN/2004 nu a cuprins nicio prevedere pentru persoanele din această categorie.

✓ Cea de-a doua strategie privind implementarea „Serviciului Universal în domeniul comunicațiilor electronice”, aprobată prin OMCSI nr. 461/2009, conține un obiectiv dedicat persoanelor cu dizabilități. Decizia Președintelui ANCOM nr. 7/2011 cuprinde o secțiune intitulată „Asigurarea condițiilor echivalente de acces la serviciile incluse în sfera Serviciului Universal pentru utilizatorii finali cu handicap” în care se regăsesc o serie de măsuri pentru aceștia.

✓ Negreșit că, din punctul de vedere al prevederilor referitoare la măsurile adresate persoanelor cu dizabilități, Decizia nr. 7/2011 constituie un progres față de

decizia anterioară (Decizia nr. 1074/EN/2004). Chiar și așa, *reglementările cuprinse în aceasta sunt supuse unor limitări, după cum urmează:*

- *Toate măsurile destinate persoanelor cu dizabilități pot fi impuse numai operatorilor desemnați ca furnizori de Serviciu Universal. Deoarece ulterior anului 2011, când a fost emisă decizia, nu au mai fost desemnați furnizori de Serviciu Universal pentru niciunul dintre serviciile cuprinse în sfera Serviciului Universal, nu a mai existat posibilitatea aplicării acestor măsuri (i.e. nu au mai existat operatori cărora Autoritatea să le poată impune astfel de obligații);*
- *Între serviciile de telefonie incluse în sfera Serviciului Universal se regăsesc doar serviciile de telefonie la un punct fix și cele de tip homezone. Accesul la serviciile de telefonie mobilă nu face obiectul reglementărilor privind Serviciul Universal.*
- ✓ *În vederea elaborării unor norme speciale privind persoanele cu dizabilități, ANCOM a comandat SC AB Research Grup elaborarea unui studiu privind gradul de acces la serviciile de telefonie fixă, telefonie mobilă și internet la puncte fixe și la puncte mobile, precum și comportamentul de utilizare a acestor servicii de persoanele din această categorie.*
- ✓ *Pe baza rezultatelor furnizate de studiul efectuat în anul 2012 și în urma observațiilor primite în procesul de consultare publică a fost emisă Decizia Președintelui ANCOM nr. 160/2015. Reglementările cuprinse în această decizie nu vizează direct Serviciul Universal, așa cum se întâmpla în cazul celor statuate prin Decizia nr. 7/2011, însă, colateral, acestea determină implementarea unor cerințe aparținând Serviciului Universal, cum ar fi cele referitoare la asigurarea unor condiții echivalente pentru persoanele cu dizabilități de acces la serviciile din sfera Serviciului Universal.*

3. Eficiența, eficacitatea și economicitatea utilizării resurselor financiare constituite și alocate pentru implementarea „Serviciului Universal în domeniul comunicațiilor electronice”

3.1. Modul de constituire a Fondului pentru Serviciul Universal și de utilizare a sumelor destinate implementării „Serviciului Universal în domeniul comunicațiilor electronice”

În baza reglementărilor legale existente la nivel european și național în domeniul comunicațiilor electronice, începând cu anul 2004 Autoritatea națională de reglementare în domeniul comunicațiilor (la acel moment ANRC) a înființat Fondul pentru Serviciul Universal, constituit din contribuțiile plătite de operatorii de pe piață

(furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și furnizorii de servicii de telefonie destinate publicului), destinat finanțării serviciilor incluse în sfera Serviciului Universal.

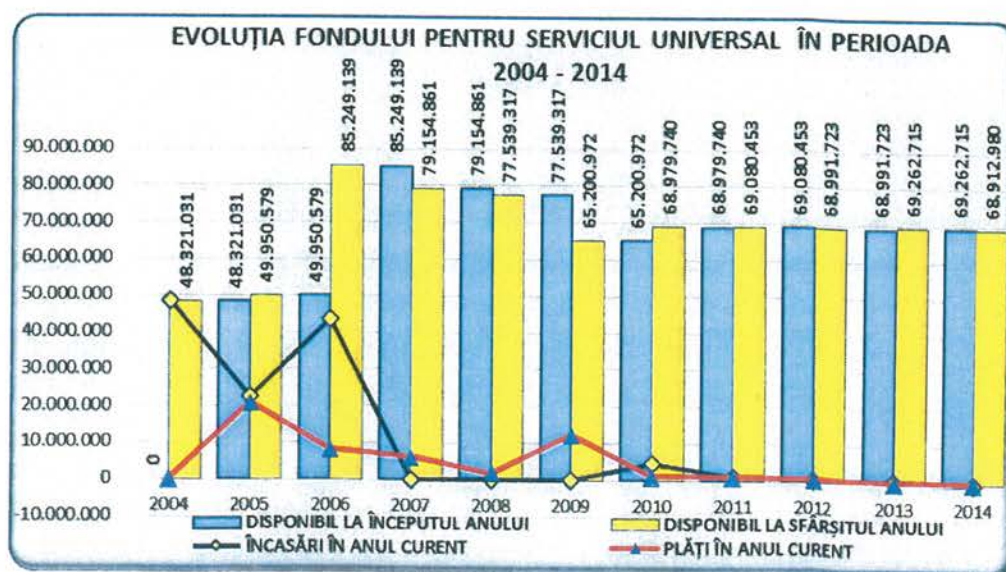
Evoluția Fondului pentru Serviciul Universal în perioada 2004-2014

ANUL	DISPONIBIL LA ÎNCEPUTUL ANULUI	ÎNCASĂRI ÎN ANUL CURENT	PLĂȚI ÎN ANUL CURENT	DISPONIBIL LA SFÂRȘITUL ANULUI
2004	0	48.321.031	0	48.321.031
2005	48.321.031	22.356.277	20.726.728	49.950.579
2006	49.950.579	43.483.243	8.184.683	85.249.139
2007	85.249.139	6.682	6.100.960	79.154.861
2008	79.154.861	108.134	1.723.677	77.539.317
2009	77.539.317	2.327	12.340.672	65.200.972
2010	65.200.972	4.767.747	988.980	68.979.740
2011	68.979.740	1.075.951	975.238	69.080.453
2012	69.080.453	562.116	650.846	68.991.723
2013	68.991.723	270.992	0	69.262.715
2014	69.262.715	-349.735	0	68.912.980

Din analiza evoluției *Fondului pentru Serviciul Universal (FSU/Fond)* în perioada 2004 – 2014 se constată:

Referitor la disponibil

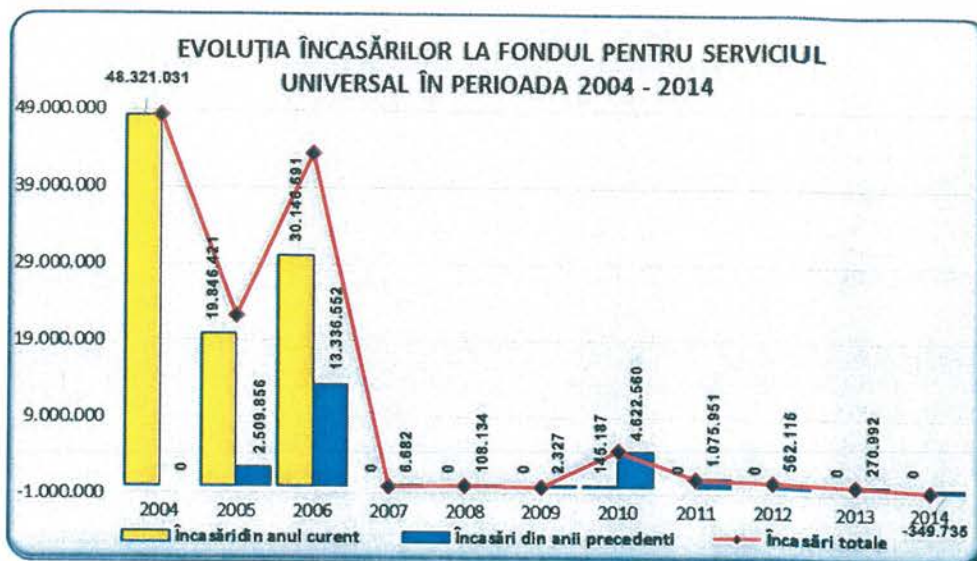
✓ *Disponibilul din Fondul pentru Serviciul Universal a înregistrat nivelul maxim în anul 2006, de 85.249.139,02 lei și nivelul minim, de 48.321.030,80 lei, în anul 2004 (anul constituirii fondului); în perioada 2009 – 2014 disponibilul din fond a fost relativ constant situându-se între 65.200.972,18 lei (în 2009) și 68.912.980,10 lei (în 2014).*

SYNTEZA RAPORTULUI DE AUDIT AL PERFORMANȚEI privind proiectul „Serviciul Universal în sectorul comunicațiilor electronice” în contextul strategiei prevăzute prin „Documentul de politică și strategie privind implementarea Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice”

Referitor la încasări

✓ Nivelul cel mai mare al încasărilor la FSU s-a înregistrat în perioada 2004 – 2006, respectiv 48.321.030,80 lei în 2004, 43.483.243,29 lei în 2006 și 22.356.276,83 lei în 2005; în restul intervalului analizat încasările au avut valori nesemnificative, excepție făcând anul 2010 când s-au realizat încasări în sumă de 4.767.747 lei;

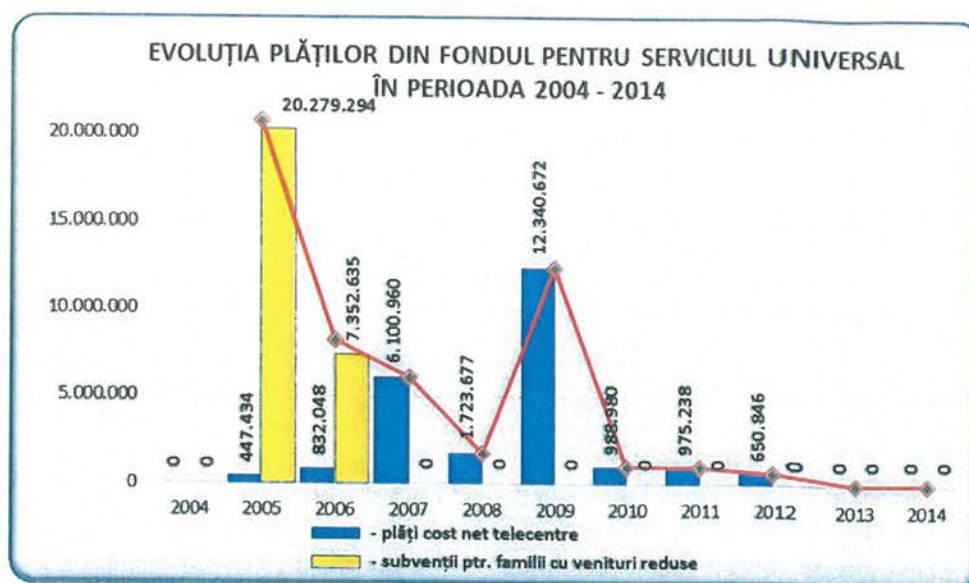

* Valoarea negativă a încasărilor din anul 2014 se datorează evidențierii în calculul disponibilului a două note de compensare emise pentru RCS&RDS S.A., respectiv notele de compensare nr.82764/06.06.2007 și nr.82787/15.06.2007. Astfel, valoarea negativă a totalului încasărilor din anul 2014 a rezultat din însumarea încasărilor efective din anul 2014 (210.000 lei) cu încasările pe alte căi (8.725,83 lei) care reprezintă c/val unei sume încasată în anul 2006 ca tarif de monitorizare și corectată în anul 2014, din care a fost scăzută c/val ieșirilor pe alte căi (568.460,81 lei) care reprezintă c/val compensărilor emise pentru RCS&RDS S.A.

✓ **Ponderea mare în cadrul încasărilor la Fond o dețin cele din anul curent în perioada 2004 – 2006 (perioadă în care s-au colectat contribuții la FSU), respectiv cele din anii precedenți în perioada 2007 – 2014 (perioadă în care s-au realizat încasări doar din restanțe la plată ale furnizorilor din perioada 2004 – 2006).**

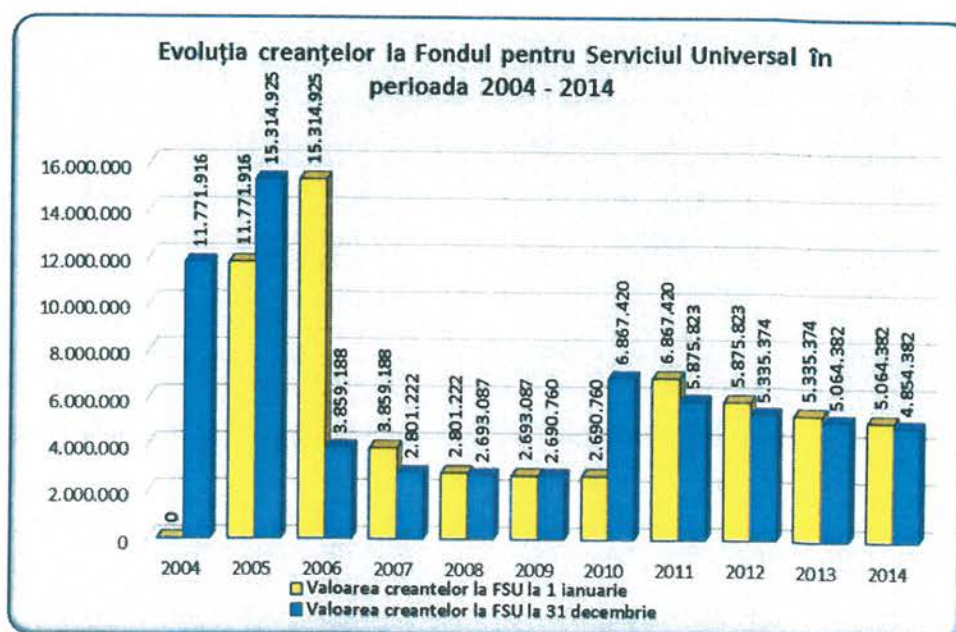
Referitor la plăți

✓ Nivelul cel mai mare al plăților la Fond s-a înregistrat în anul 2005 cu 20.726.728,45 lei, urmat de anul 2009 cu 12.340.672,17 lei, respectiv 2006 cu 8.184.683,45 lei; în perioada 2010 - 2012 plățile au fost nesemnificative, iar la începutul și sfârșitul intervalului nivelul plăților a fost zero.

- ✓ *Ponderea mare în nivelul plăților au deținut-o:*
- în perioada 2005 – 2006 - *subvențiile* acordate familiilor cu venituri reduse pentru abonamentele la telefonie fixă,
 - în perioada 2007 – 2012 – sumele reprezentând *compensări ale costului net* plătite furnizorilor care au instalat telecentre.

Referitor la creante

Evoluția creanțelor la Fondul pentru Serviciul Universal în perioada 2004-2014

✓ *Nivelul cel mai ridicat al creanțelor la fond s-a înregistrat în anul 2005 cu 15.314.925 lei la 31 decembrie, în anul următor fiind încasate creanțe din anii anteriori în sumă de 13.345.278 lei;*

✓ *Nivelul cel mai scăzut al creanțelor la fond s-a înregistrat în anul 2009 cu 2.690.760 lei la 31 decembrie, deoarece în perioada 2007 – 2009 nu au mai fost emise titluri de creanță, fiind încasate cele din anii anteriori;*

✓ *În perioada 2006 – 2009, s-a înregistrat cel mai redus nivel al creanțelor, iar în cadrul intervalului s-a diminuat, de asemenea, de la 3.859.188 lei (la 31 decembrie 2006) la 2.690.760 lei (la 31 decembrie 2009);*

✓ *În perioada 2010 – 2014, ritmul de încasare al creanțelor a crescut, astfel că nivelul creanțelor s-a redus de la 6.867.420 lei la 31 decembrie 2010 la 4.854.382 lei la 31 decembrie 2014.*

✓ *Din valoarea totală a creanțelor la FSU, la 31 decembrie 2014, de 4.854.382 lei, ponderea cea mai mare o dețin creanțele care provin din anul 2010, în valoare de 1.794.721 lei (37% din total), urmate de cele din anul 2004, cu 1.366.622 lei (28%), respectiv anul 2008, în sumă de 1.306.620 lei (27%).*

✓ *Conform datelor și documentelor puse la dispoziția auditorilor de entitatea auditată, vechimea mare a creanțelor neîncasate se datorează faptului că furnizorii în cauză au intrat sub incidența procedurii insolvenței; potrivit legii, de la data deschiderii procedurii insolvenței se suspendă de drept toate acțiunile judiciare, extrajudiciare sau măsurile de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra debitorului sau bunurilor sale, recuperarea sumelor restante putându-se realiza numai în cadrul procedurii insolvenței, cu participarea lichidatorului judiciar.*

✓ *Doi furnizori dețin ponderea cea mai mare în valoarea totală a creanțelor la FSU, (de 4.854.382 lei, la 31 decembrie 2014), respectiv **Argirom Internațional SA** cu 2.110.620 lei (44% din total), din care 1.038.962 lei reprezentând debit principal și 1.071.658 lei accesorii, urmat de **Telecomunicații CFR SA** cu 1.831.304 lei (38%), reprezentând accesorii.*

✓ *În timpul auditului, ANCOM a recuperat integral creanțele neîncasate de la societatea **Telecomunicații CFR SA** în sumă de 1.831.304,20 lei, conform ordinelor de plată nr. 516/09.03.2015 (500.000 lei) și nr. 574/13.03.2015 (1.331.304,20 lei).*

✓ *În cazul furnizorilor aflați în insolvență, sumele reprezentând creanțe neîncasate fac obiectul demersurilor legale de recuperare, în cadrul procedurii insolvenței, în condițiile Legii nr.85/2006, în funcție de fondurile obținute în cadrul procedurii insolvenței și în concurs cu ceilalți creditori înscrși la masa credală.*

3.2. Modul de stabilire, evidențiere, urmărire și colectare a contribuției datorată de furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice destinate publicului, pentru asigurarea necesităților de finanțare a Serviciului Universal

Referitor la colectarea contribuțiilor pentru finanțarea serviciilor din sfera Serviciului Universal

✓ *Colectarea contribuțiilor la Fondul pentru Serviciul Universal, s-a realizat în mod diferit în cadrul intervalului analizat, diferența constând în momentul colectării. Astfel:*

- *pentru perioada 2004 - 2010 (contribuții colectate până în anul 2006) sumele au fost colectate în avans (în temeiul Deciziei nr. 1074/ 2004),*

- *pentru perioada 2011 – prezent (ulterior intrării în vigoare a Deciziei nr. 7/2011), contribuțiile se colectează doar în situațiile în care ANCOM identifică un cost net care constituie o sarcină injustă pentru un eventual furnizor de Serviciu Universal desemnat și doar până la limita compensării acelui cost net.*

✓ *După anul 2006, Autoritatea de reglementare a decis să nu mai colecteze contribuții până la epuizarea disponibilului, în contextul în care Fondul pentru Serviciul Universal destinat finanțării costului net al furnizării serviciilor din sfera Serviciului Universal a prezentat un sold pozitiv la sfârșitul fiecărui an din întreg intervalul analizat, cu o valoare semnificativă, cuprinsă între 48 și 85 mil. lei.*

✓ *Prin urmare, Autoritatea de reglementare a decis ca procesul de colectare a contribuțiilor datorate de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și de furnizorii de servicii de telefonie destinate publicului să se reia doar în momentul în care se estimează că necesarul de compensare al costului net total va depăși disponibilul existent.*

Referitor la modul de alocare a fondurilor destinate finanțării serviciilor din sfera Serviciului Universal

✓ *La art. 34[^]1 din Decizia nr. 1074/2004 a fost prevăzut modul de alocare a fondurilor destinate finanțării Serviciului Universal:*

Pentru anul 2005:

- *45% din fondurile totale, pentru furnizarea accesului la rețeaua publică de telefonie, la un punct fix, prin intermediul telecentrelor,*

- *35% din fondurile totale, pentru subvenționarea serviciilor de acces la rețeaua publică de telefonie, la un punct fix;*

- *20% din fondurile totale, pentru furnizarea accesului la telefoanele publice cu plată.*

✓ *Bugetul Autorității pe anul 2005, alocat implementării Serviciului Universal a*

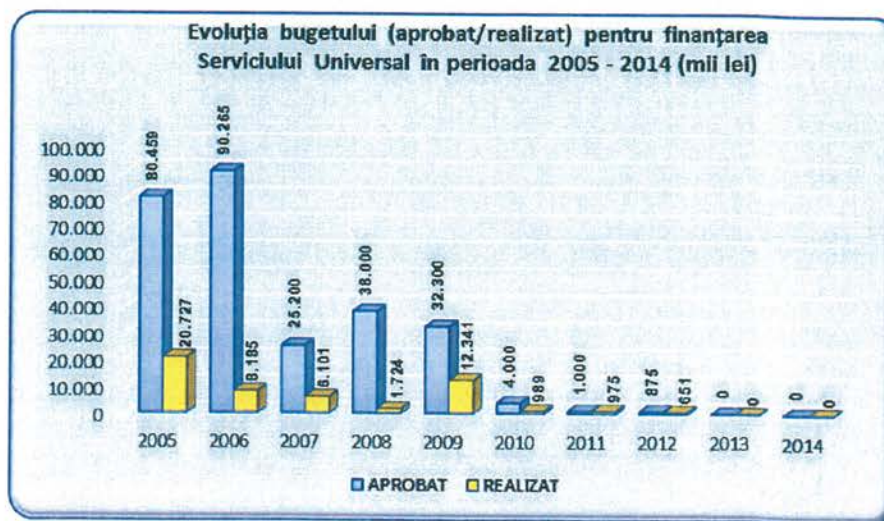
fost în valoare de 80.459 mii lei, din care:

- 36.207 mii lei (45%) pentru instalarea de telecentre,
- 28.160 mii lei (35%) pentru acordarea de subvenții,
- 16.092 mii lei (20%) pentru instalarea de telefoane publice cu plată.

Față de bugetul alocat pe anul 2005, **gradul de utilizare a fondurilor alocate** a fost de **numai 25,76%**.

✓ **Începând cu anul 2006**, modul de alocare a fondurilor destinate finanțării serviciului universal se stabilește anual de către ANRC, **în funcție de prioritățile de implementare a Serviciului Universal**, asumate de ANRC pentru anul respectiv în vederea atingerii obiectivelor politicii și strategiei privind implementarea Serviciului Universal, avându-se în vedere și sumele rămase neutilizate la sfârșitul exercițiului financiar precedent și reportate pentru anul respectiv.

✓ Din analiza datelor cu privire la bugetul anual alocat de Autoritate din Fondul pentru Serviciul Universal și sumele utilizate pentru implementarea Serviciului Universal se constată că **gradul de utilizare a fondurilor alocate a fost foarte redus an de an**, respectiv: **până la 10% în anii 2006 și 2008** (4,54% în 2008, 9,07% în 2006); **până la 30% în anii 2005, 2007 și 2010** (24,21% în 2007, 24,73% în 2010 și 25,76% în 2005); **peste 30% în 2009** (38,21%). **În anii 2011 și 2012 gradul de utilizare a fondurilor alocate a fost mult mai ridicat**, respectiv 74,40% în 2012 și 97,50% în 2011, dar și valoarea sumelor alocate a fost mult mai mică față de anii precedenți.

*Bugetul aprobat se referă la prevederile bugetare finale, aprobate în urma rectificărilor

✓ Din analiza datelor cu privire la bugetul anual alocat de Autoritate din Fondul pentru Serviciul Universal și sumele utilizate pentru **instalarea de telecentre** se constată că **gradul de utilizare a fondurilor alocate a fost foarte redus an de an**, respectiv: **până la 5% în anii 2005, 2006 și 2008** (0,92% în 2006, 1,24% în 2005 și 4,54% în 2008); **până la 25% în anii 2007 și 2010** (24,21% în 2007 și 24,73% în 2010); **peste 30% în**

2009 (38,21%). În anii 2011 și 2012 gradul de utilizare a fondurilor alocate a fost mult mai ridicat, respectiv 74,40% în 2012 și 97,50% în 2011, dar și valoarea sumelor alocate a fost mult mai mică față de anii precedenți.

✓ Din analiza datelor cu privire la bugetul anual alocat de Autoritate din Fondul pentru Serviciul Universal, în urma rectificărilor bugetare, și sumele utilizate pentru acordarea de subvenții se constată că astfel de sume au fost alocate numai în perioada 2004 – 2006. Gradul de utilizare a sumelor alocate (plăți efectuate) a fost de 72,01% în 2005, în schimb în anul 2006 a fost de numai 8,15%. Menționăm că, în bugetul final pentru anul 2006, fondurile destinate instalării de telecentre cât și cele alocate acordării de subvenții au fost evidențiate la nivel global, în cadrul unui singur subcapitol bugetar.

✓ Din analiza datelor cu privire la bugetul anual alocat de Autoritate din Fondul pentru Serviciul Universal și sumele utilizate pentru instalarea de telefoane publice cu plată se constată că astfel de sume au fost alocate numai în anul 2005, dar acestea nu au fost utilizate.

Referitor la compensarea costului net

✓ În cadrul intervalului analizat (2004 – 2014), Autoritatea de reglementare a colectat contribuții la Fondul pentru Serviciul Universal în valoare totală de 120.604.766 lei și a efectuat compensări ale costului net al serviciilor din sfera Serviciului Universal furnizate, în valoare totală de 51.691.785 lei, astfel că la sfârșitul anului 2014 Fondul pentru Serviciul Universal prezenta un sold de 68.912.981 lei;

✓ La cererea furnizorilor de Serviciu Universal desemnați, Autoritatea de reglementare a efectuat în perioada 2005 – 2012 compensări ale costului net pentru doar două dintre serviciile care intră în sfera Serviciului Universal, respectiv:

- subvenții acordate familiilor cu venituri reduse pentru plata abonamentelor la telefonie fixă, în valoare totală de 27.631.929 lei (în perioada 2005 – 2006);

- compensări ale costului net al telecentrelor instalate de furnizorii desemnați prin licitațiile organizate în perioada 2005 – 2008, în valoare totală de 24.059.856 lei (în perioada 2005 – 2012);

✓ În ultima parte a intervalului auditat, respectiv în perioada 2010 – 2012 plățile din Fondul pentru Serviciul Universal, reprezentând compensări ale costului net al telecentrelor, au avut o pondere redusă în totalul plăților cuprinsă între 1% și 2% anual, iar în ultimii doi ani (2013 și 2014) nu au mai fost efectuate plăți.

3.3. Modul de efectuare a cheltuielilor destinate asigurării accesului la rețelele publice/serviciile de telefonie, la un punct fix

✓ *La nivelul ANCOM nu a existat o procedură internă de lucru formalizată privind compensarea costului net pentru instalarea de telecentre.*

✓ *În perioada 2005 – 2012, Autoritatea de reglementare a efectuat compensări ale costului net al serviciilor furnizate de furnizorii de Serviciu Universal, desemnați prin licitație, pentru instalarea de telecentre, potrivit prevederilor Deciziei nr. 1074/2004, la nivelul sumelor la care au fost adjudecate licitațiile.*

✓ *După intrarea în vigoare a Deciziei nr. 7/2011 Autoritatea nu a mai instalat telecentre și nici nu a mai efectuat compensări de cost net al altor tipuri de servicii care intră în sfera Serviciului Universal, ci doar diferențe care au provenit din punerea în funcțiune a telecentrelor în perioada 2005 – 2009; de asemenea, ulterior anului 2008 nu au mai fost desemnați furnizori de Serviciu Universal.*

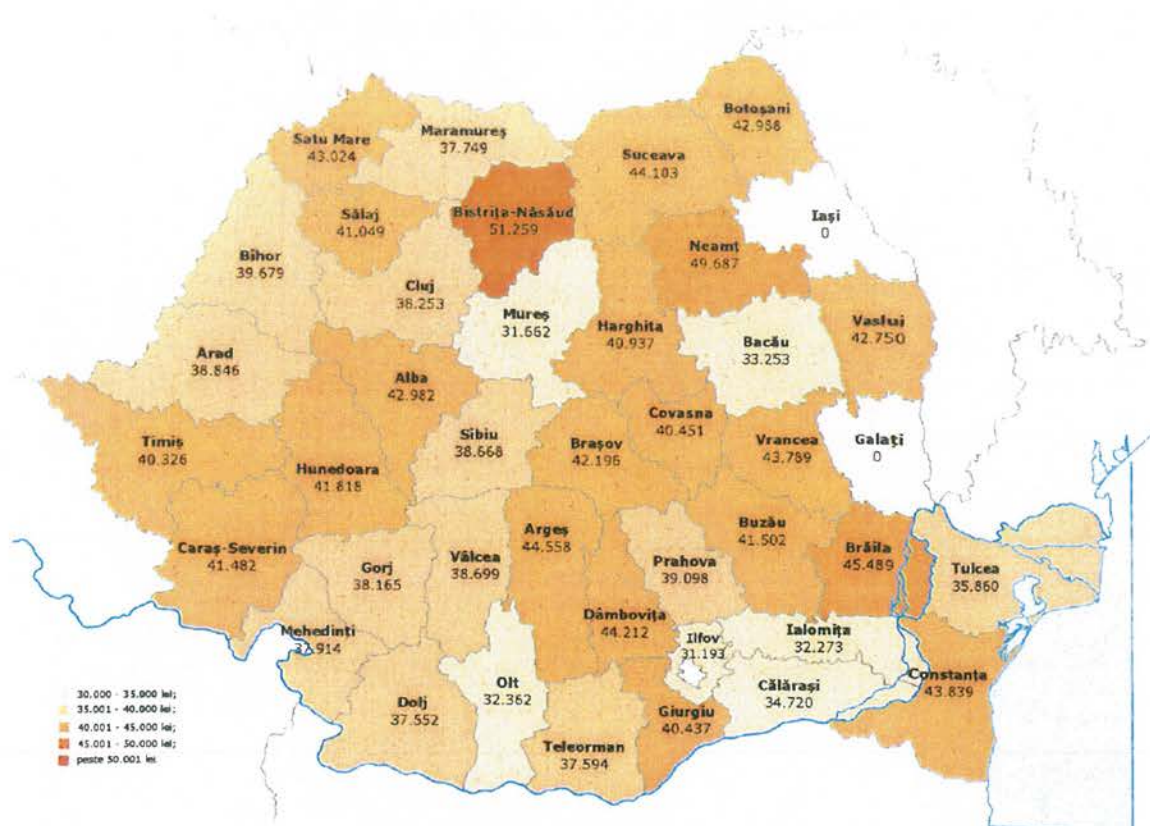
✓ *La nivel național, valoarea costului net compensat pentru instalarea celor 595 de telecentre puse în funcțiune, solicitat prin cereri de compensare de cei 7 operatori desemnați și care au fost achitate de Autoritate din Fondul pentru Serviciul Universal, a fost în sumă totală de 24.059.856 lei, rezultând o medie națională per telecentru de 40.437 lei.*

Referitor la costul net compensat al telecentrelor în funcție de distribuția teritorială a acestora

✓ *Județele Vâlcea și Vaslui au beneficiat de cele mai mari compensări de costuri, în sumă de 2.438.030 lei, respectiv 1.709.986 lei, în contextul în care în cele 2 județe au fost puse în funcțiune cele mai multe telecentre (63 – Vâlcea și 40 – Vaslui);*

✓ *Județele Bacău și Sibiu au beneficiat de cele mai mici compensări de costuri, în sumă de 33.253 lei, respectiv 38.668 lei, în cele 2 județe fiind puse în funcțiune câte un telecentru.*

✓ *Valoarea medie a telecentrelor pe județe a variat între 31.193 lei (Ilfov) și 51.259 lei (Bistrița-Năsăud), diferența de 20.000 lei între cele două telecentre fiind dată de relieful din zona localităților din Ilfov (zonă de câmpie) față de Bistrița-Năsăud (zonă de deal/munte).*

Valoarea medie a telecentrelor pe județe

✓ *Costul net estimat a prezentat diferențe în funcție de poziționarea localității respective, formele de relief, acoperirea cu soluții GSM, acoperirea cu telefonie fixă (în localitate sau în apropiere), acoperire satelit, acoperire radio etc. De asemenea, disponibilitatea soluțiilor tehnice în localitățile respective constituie o altă cauză pentru diferențele înregistrate în ceea ce privește costul net.*

✓ *În 19 județe telecentrele au fost instalate la costuri care s-au situat peste valoarea medie națională, de 40.437 lei, această situație fiind generată de poziționarea localității respective, formele de relief, acoperirea cu soluții GSM, acoperirea Romtelecom (în localitate sau în apropiere), acoperire satelit, acoperire radio etc.*

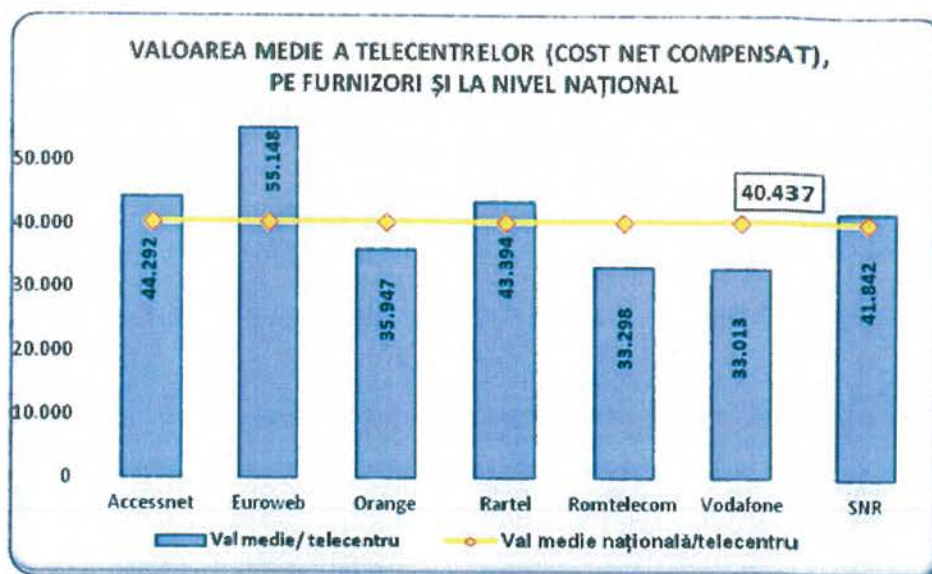
✓ *Județele în care s-a înregistrat cea mai ridicată valoare medie a telecentrelor sunt: Bistrița-Năsăud cu 51.259 lei, Neamț cu 49.687 lei și Brăila cu 45.489 lei;*

✓ *Județele în care s-a înregistrat cea mai mică valoare medie a telecentrelor sunt: Ilfov cu 31.193 lei, respectiv Mureș cu 31.662 lei.*

Referitor la costul net compensat al telecentrelor în funcție de furnizorii desemnați pentru instalarea acestora

✓ *În timp ce media costului net compensat la nivel național pentru instalarea unui telecentru s-a situat la nivelul de 40.437 lei, 4 din cei 7 operatori desemnați au solicitat*

și încasat sume reprezentând compensări ale costului mediu net per telecentru peste media națională, respectiv 55.148 lei – Euroweb, 44.292 lei – Accessnet, 43.394 lei – Rartel și 41.842 lei – SNR, iar în cazul a 3 operatori costul mediu net compensat per telecentru s-a situat sub media națională, respectiv 33.013 lei – Vodafone, 33.298 lei – Romtelecom și 35.947 lei – Orange.

✓ *Costurile nete au fost majorate, în unele cazuri, de costurile aferente gestionării telecentrelor solicitate de administrațiile publice locale (primării), care au asigurat administrarea telecentrelor și au reprezentat 28% din costul net al telecentrelor instalate în cele 172 localități care au făcut obiectul ultimei licitații din anul 2008.*

✓ *Costurile nete au fost mai mici, în unele cazuri, deoarece operatorii respectivi au optat să liciteze pentru instalarea de telecentre în localitățile în care aveau acoperire astfel că, costurile cu instalarea legăturii de acces au fost mai mici.*

✓ *Cei 7 operatori desemnați au instalat telecentrele la costuri nete care au variat între 23.779 lei, cost minim în cazul telecentrului instalat de Romtelecom în Caraș-Severin și 104.883 lei, cost maxim al telecentrului instalat de Orange în Bistrița-Năsăud;*

✓ *Costul ridicat al telecentrului din localitatea Breaza, comuna Negrilești, jud. Bistrița-Năsăud, a rezultat din faptul că în urma primei licitații pilot organizată de Autoritate în anul 2004 pentru instalarea de telecentre, furnizorul de Serviciu Universal a asigurat și partea de gestionare a telecentrelor (chirie spații, asigurare pază, curent electric, încălzire etc), astfel că Orange România (furnizorul desemnat) a primit, pe lângă sumele reprezentând costurile de instalare a legăturilor de acces și a celor cu achiziționarea echipamentelor, și sumele destinate gestionării telecentrului pe o perioadă de 3 ani;*

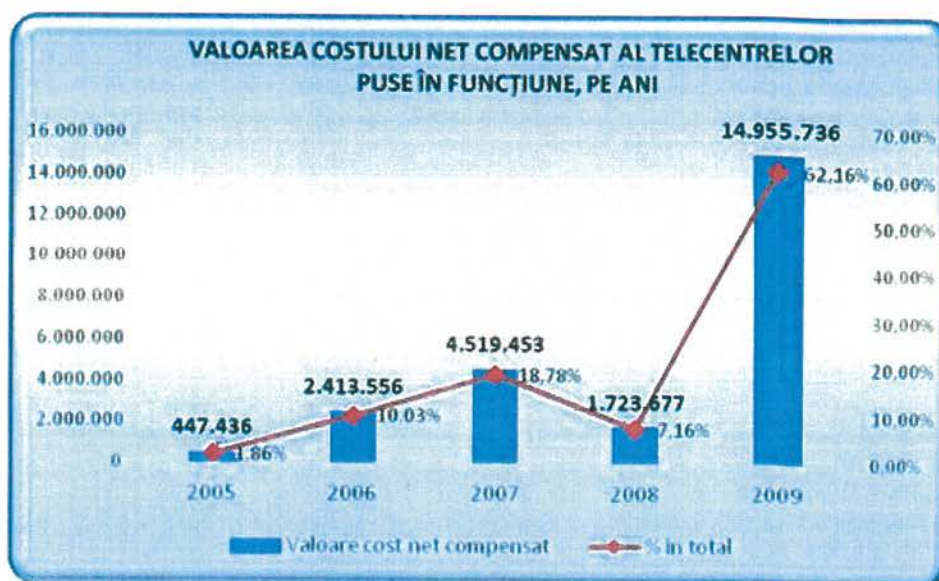
✓ *Costul mediu al unui telecentru s-a situat în intervalul cuprins între 33.013 lei*

(în cazul Vodafone) și 44.292 lei (în cazul Accessnet);

✓ Accessnet a pus în funcțiune 145 telecentre (24%) la costurile medii cele mai mari, iar Vodafone a pus în funcțiune 96 telecentre (16%) la costurile medii cele mai mici;

✓ Costurile nete medii mai mari ale telecentrelor instalate de Accessnet au rezultat din faptul că, ultima licitație din anul 2008 a inclus și localități pentru care au fost compensate și costurile gestionării telecentrelor respective (aproximativ 28% din valoarea costului net).

✓ 62,16 % din valoarea totală a costurilor nete ale celor 595 telecentre puse în funcțiune în perioada 2005 – 2009, respectiv 14.955.736 lei din totalul de 24.059.856 lei, a fost decontată operatorilor în perioada 2009 – 2012, în contextul în care peste 50% din numărul total de telecentre au fost puse în funcțiune în anul 2009, multe dintre acestea cu mari întârzieri față de termenele stabilite prin decizia de desemnare a furnizorilor.

✓ În anul 2005 s-au înregistrat cele mai mari costuri nete, atât cel maxim 104.883 lei (Breaza/Bistrița-Năsăud), cât și cel minim 77.175 lei (Bârla/Argeș), în contextul în care acesta a fost primul an în care au fost instalate și puse în funcțiune telecentre de către furnizorul desemnat **Orange SA**; această situație s-a înregistrat ca urmare a faptului că în anul 2005 au fost instalate primele telecentre și prima licitație organizată de Autoritate a stabilit în sarcina furnizorului obligația administrării telecentrelor, aspect care a condus la majorarea costurilor;

✓ În restul intervalului (2006 – 2009), costurile nete minime au fluctuat într-o marjă de 5.000 de lei, respectiv între 19.500 lei (Vâlcea – Teiu, telecentru instalat de Vodafone) în 2006 și 25.367 lei (Horia / Ialomița, telecentru instalat de Orange) în 2007;

✓ *Costurile nete maxime au înregistrat fluctuații mai mari, de 8.000 de lei, respectiv s-au situat între 55.656 lei (Mănăilești / Vâlcea, telecentru instalat de Romtelecom) în 2006 și 63.557 lei (Ticușu Nou / Brașov, telecentru instalat de Accessnet) în 2009;*

✓ *Costul net maxim înregistrat pentru telecentrul instalat la Ticușu Nou, județul Brașov se datorează sumei necesare acoperirii costurilor cu gestionarea telecentrelor solicitate de autoritatea locală, aproximativ 47% din costul net. Astfel, costul net pentru instalarea telecentrului în localitatea respectivă este de 33.557 lei;*

✓ *Cea mai mare diferență, de 42.911 lei, între costul net maxim și cel minim la instalarea unui telecentru s-a înregistrat în anul 2009, (între 63.557 lei cost net maxim, și 20.646 lei cost net minim, în cazul telecentrului din Dâlga / Călărași, instalat de Vodafone).*

Referitor la costul net compensat în funcție de anul punerii în funcțiune al telecentrelor

✓ *În funcție de anul punerii în funcțiune, cel mai mare cost mediu net de instalare și punere în funcțiune a telecentrelor, de 89.487 lei / telecentru, s-a înregistrat în anul 2005, urmat de 41.893 lei / telecentru în anul 2009, iar cel mai mic cost mediu net, de 32.181 lei / telecentru, s-a înregistrat în anul 2006.*

✓ *În anul 2005 au fost puse în funcțiune numai 5 telecentre la costurile nete cele mai mari, costul mediu net fiind de 89.487 lei / telecentru, cu mult peste costul mediu net al unui telecentru calculat la nivel național, de 40.437 lei.*

✓ *În anul 2009 au fost puse în funcțiune 357 telecentre la un cost net mediu ridicat, de 41.893 lei / telecentru, în contextul în care 188 dintre acestea (52,66%) au avut un cost net care s-a situat peste valoarea medie anuală, ca urmare a faptului că la ultima licitație (anul 2008), pentru o serie de localități au fost compensate și anumite costuri aferente gestionării telecentrelor; costurile solicitate de primării au reprezentat aproximativ 28% din costul net total pentru cele 172 de localități incluse în ultima licitație.*

3.4. Modul de efectuare a cheltuielilor pentru acordarea de subvenții și de facilități în caz de neplată a facturii telefonice pentru familiile cu venituri reduse

Acordarea subvențiilor pentru abonamentele telefonice

✓ *Subvențiile pentru abonamentele telefonice au fost acordate în anii 2004 și 2005. Precizăm că, compensările costurilor nete înregistrate de furnizorii de Serviciu Universal care au acordat subvenții (constând în valoarea totală a subvențiilor*

acordate persoanelor eligibile) au fost realizate în anii următori (în 2005 pentru subvențiile aferente anului 2004, respectiv în 2006 pentru cele acordate în anul 2005).

✓ Pentru acordarea de astfel de subvenții Autoritatea a desemnat din oficiu toți operatorii care aveau calitatea de furnizor de servicii de acces la rețeaua publică de telefonie, la un punct fix, respectiv:

— în anul 2004 au fost desemnați 14 furnizori;

— în anul 2005 au fost desemnați 17 furnizori.

✓ Dintre furnizorii menționați anterior, doar trei au primit cereri de la abonați pentru acordarea subvențiilor:

— în anul 2004:

- SC Romtelecom SA a primit 507.498 de cereri; acestea au fost acceptate în totalitate.
- SC Romania Data Systems SA a primit patru cereri dintre care două au fost retrase.

— în anul 2005:

- SC Romtelecom SA a primit 507.502 cereri pentru subvenție; doi solicitanți și-au retras cererile.
- SC RCS&RDS SA a primit 87 de cereri însă, în urma verificărilor efectuate, Autoritatea a decis să nu accepte niciuna dintre acestea.
- SC Atlas Telecom Network România SRL a primit 10 cereri; ulterior, unul dintre solicitanți și-a retras cererea.

Din punct de vedere global, numărul solicitanților cu cereri admise nu a variat foarte mult de la un an la altul:

— în anul 2004 au fost aprobate 507.498 cereri;

— în anul 2005 au fost aprobate 500.471 cereri (o scădere de 1,39% față de anul anterior).

Se observă că, în fiecare dintre cei doi ani cele mai multe dintre cereri au fost primite de Romtelecom. Această situație s-a înregistrat ca o consecință a faptului că societatea deținea, în perioada în care au fost acordate subvențiile, o poziție aproape monopolistă care îi asigura numărul cel mai mare de abonați.

✓ Subvenția individuală acordată solicitanților a avut următoarele valori:

— în anul 2004: 39,96 RON.

— în anul 2005: 15,74 RON.

Modul de calcul al subvenției individuale a fost același în fiecare din cei doi ani în care acestea au fost acordate, valoarea acesteia fiind obținută ca raport între fondul alocat subvențiilor în anul respectiv și numărul de cereri admise.

Conform prevederilor din „Documentul de politică și strategie privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice”, aprobat prin OMCTI nr. 184/2004, fondurile alocate subvenționării abonamentelor telefonice

reprezentau 35% din valoarea totală a fondurilor atrase în Fondul pentru Serviciul Universal.

Numărul de cereri admise a rezultat în urma verificărilor efectuate atât de furnizorul de Serviciu Universal, care le-a primit, cât și de Autoritate.

Nivelul subvenției individuale a fost semnificativ mai mic în anul 2005 față de 2004 (o scădere de la 39,96 RON la 15,74 RON, ceea ce reprezintă 63,74%) fapt datorat reducerii fondului alocat subvențiilor în cel de-al doilea an.

Strategia evocată mai sus prevedea și modalitățile de finanțare a activităților privind Serviciul Universal, instituind în sarcina operatorilor cu o cifră de afaceri mai mare sau egală cu 3.000.000 EUR obligația de a contribui pentru anul 2004 cu o sumă reprezentând 0,8% din cifra lor de afaceri, din care s-au scăzut în prealabil veniturile provenite din interconectare și serviciile de roaming (pentru proprii abonați). Strategia prevedea ca, începând cu anul 2005, procentul să fie redus la 0,5%. Totodată, începând cu anul respectiv, contribuția nu putea fi mai mare de 2.000.000 EUR pentru fiecare furnizor.

Reducerea procentului utilizat pentru calculul contribuției operatorilor de la 0,8% din cifra de afaceri la 0,5% în anul 2005 și plafonarea acesteia la maximum 2.000.000 EUR au avut un impact semnificativ asupra sumelor atrase în Fondul pentru Serviciul Universal, determinând o reducere importantă a lor. În consecință, această diminuare s-a repercutat și asupra fondurilor alocate subvențiilor, care, după cum am specificat anterior, reprezentau un procent din sumele totale colectate în Fondul pentru Serviciul Universal.

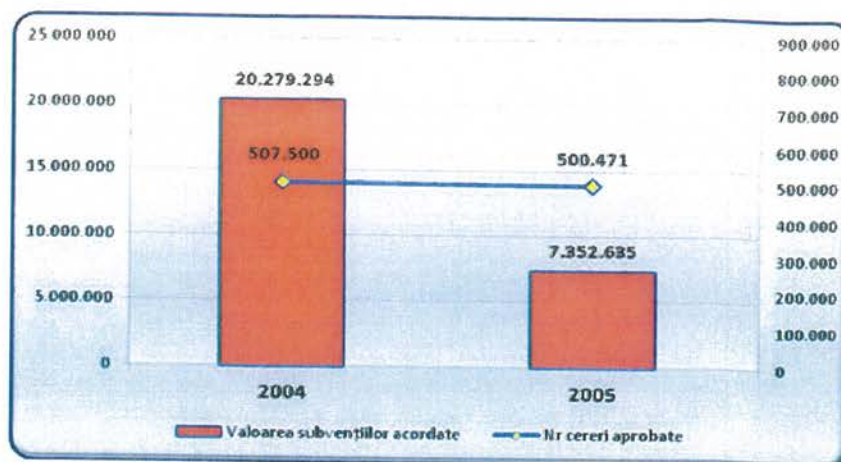
În anul 2004 sumele alocate subvențiilor au totalizat 20.279.321,90 RON, pentru ca, în anul 2005, acestea să se reducă la 7.881.257,20 RON.

✓ Subvențiile totale acordate, pe ani și pe furnizori, au fost următoarele:

— în anul 2004:

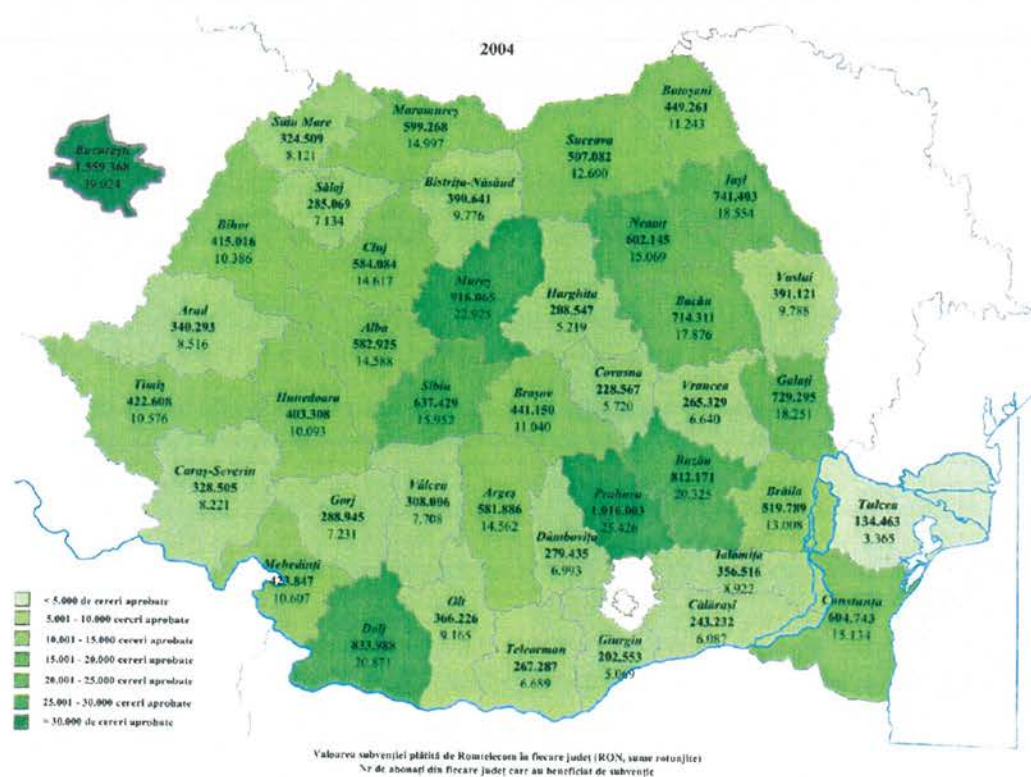
- SC Romania Data Systems SA a acordat subvenții în valoare de 79,92 RON pentru doi abonați.
- SC Romtelecom SA a acordat subvenții totale de 20.279.214,08 RON pentru 507.498 de persoane.

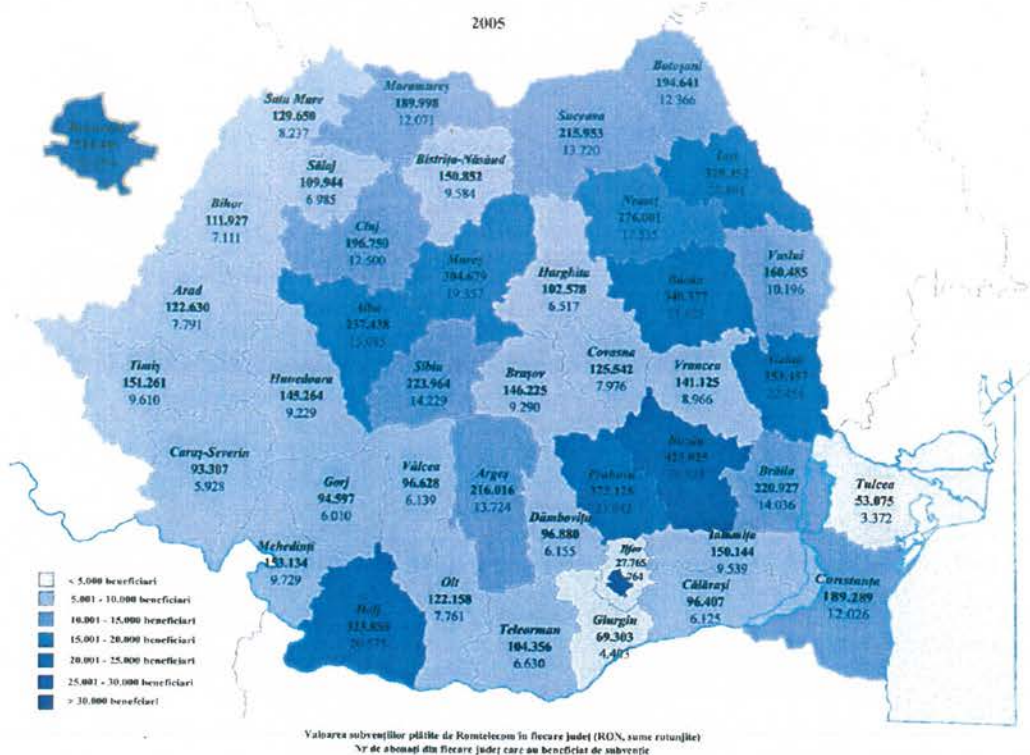
— în anul 2005: au fost admise cererile a 500.471 abonați ai Romtelecom. Dintre aceștia, 466.958 au beneficiat de subvenție integrală (în cuantum de 15,74 RON) iar 446 au primit subvenție parțială. Valoarea subvențiilor totale acordate de Romtelecom a fost de 7.352.635,08 RON.

Evoluția subvențiilor totale acordate și a numărului cererilor aprobate în perioada 2004-2005

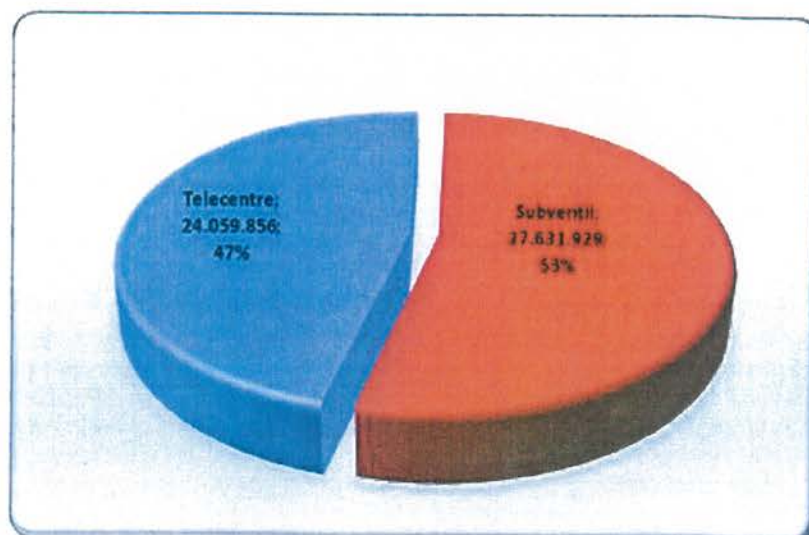
Distribuția pe județe a subvențiilor acordate de Romtelecom, furnizorul de Serviciu Universal care a primit cele mai multe dintre cereri, în anii 2004 și 2005 este reflectată în figurile următoare:

✓ *Plățile efectuate pentru compensarea costului net aferent subvențiilor acordate au avut ponderea cea mai mare în cadrul plăților totale efectuate din Fondul pentru Serviciul Universal. În anul 2004, au reprezentat 97,84% din plățile acelui an, iar în anul următor 89,83%.*

De asemenea, plățile efectuate pentru subvenții în anii 2004 și 2005 reprezintă 53,46% din plățile efectuate din Fondul pentru Serviciul Universal în întregul interval analizat (2004-2014).

Repartizarea pe destinații a cheltuielilor efectuate din Fondul pentru Serviciul Universal în perioada 2004-2014

Condițiile necesare pentru primirea subvenției

✓ Pentru a-i fi acceptată/admisă cererea pentru acordarea subvenției, un solicitant trebuia să îndeplinească simultan următoarele trei condiții:

- Să fie titularul unui abonament de telefonie fixă. Abonamentele de telefonie mobilă nu au fost supuse subvenționării deoarece acordarea subvențiilor s-a realizat ca un obiectiv al strategiei de implementare a Serviciului Universal ori, conform legislației, serviciile incluse în sfera Serviciului Universal includeau doar telefonie fixă, nu și pe cea mobilă;
- Să aibă un venit mediu net lunar pe membru de familie mai mic decât cel stabilit legal (246 RON în 2004, respectiv 310 RON în 2005);
- Să depună/transmită o cerere prin care să probeze cele de mai sus, în formatul stabilit de Autoritate (modelul cererii se regăsește în Anexa 2 a Deciziei Președintelui ANRC nr. 1074/EN/2004) și până la termenul prevăzut. Data-limită pentru depunerea cererilor era stabilită prin deciziile de desemnare a furnizorilor de Serviciu Universal abilitați să acorde subvenții.

Verificările efectuate asupra cererilor primite pentru acordarea de subvenții

✓ Conform mecanismului de acordare a subvențiilor, instituit prin Decizia Președintelui ANRC nr. 1074/EN/2004, principalele atribuții de verificare reveneau furnizorilor de Serviciu Universal, care primeau cererile de acordare a subvenției. Aceștia verificau informațiile cuprinse în respectivele cereri, decideau asupra admiterii sau respingerii cererii, centralizau cererile declarate admise și le înscrisau într-o listă pe care o transmiteau Autorității. Potrivit deciziei, singura obligație a Autorității era aceea de a calcula valoarea subvenției individuale, pe baza informațiilor cuprinse în listele centralizatoare, și de a o comunica furnizorilor de Serviciu Universal. ANRC putea solicita furnizorilor de Serviciu Universal desemnați să acorde subvenții să prezinte copii ale cererilor primite însă, aceasta apare ca o măsură facultativă, pe care Autoritatea o putea exercita sau nu. Prin confruntarea datelor înscrise în cererile de acordare a subvenției cu cele înscrise în listele centralizatoare, Autoritatea ar fi efectuat, cel mult, o „verificare a verificării” întreprinse de furnizorii de Serviciu Universal.

✓ Cu privire la veridicitatea datelor prezentate în cererile pentru acordarea subvențiilor, trebuie avut în vedere că principala responsabilitate pentru acestea revenea solicitanților; datele furnizate în respectivele cereri constituiau o declarație pe proprie răspundere a titularilor de abonamente. Spre exemplu, o persoană care încasa venituri din mai multe surse, putea să nu le declare pe toate, astfel încât să se încadreze sub pragul venitului mediu net lunar pe membru de familie stabilit prin legislație.

✓ Pentru cei doi ani în care au fost acordate subvenții **furnizorii de Serviciu Universal desemnați în acest sens au prezentat următoarele documente justificative pentru a proba îndeplinirea obligațiilor care le reveneau în această calitate și pentru a putea solicita compensarea costurilor nete înregistrate, reprezentate de subvențiile acordate:**

— **SC Romania Data Systems SA (în 2004) / SC RCS&RDS SA (în 2005) au transmis Autorității listele centralizatoare printate, însoțite de copii ale facturilor din care reieșea acordarea subvenției.**

— **SC Atlas Telecom Network România SRL a procedat similar.**

— **SC Romtelecom SA, având în vedere numărul mult mai mare de cereri primite, a prezentat situațiile centralizatoare în format electronic, însoțite de documente contabile, respectiv fișele contului 4610.401 „Deb. Subvenții serv. Univer”. Pentru fiecare dintre cei doi ani, Romtelecom a transmis câte două seturi de documente electronice, sub forma unor fișiere conținând datele aferente fiecărui județ.**

✓ **Toate cele de mai jos privesc exclusiv Romtelecom, deoarece acesta a fost furnizorul care a primit numărul cel mai mare de cereri și, implicit, a solicitat sumele cele mai mari drept compensare a costului net înregistrat.**

✓ **Informațiile cuprinse în listele transmise de Romtelecom nu sunt prezentate în mod unitar, de la un an la altul; chiar și în cadrul aceluiași an sunt diferențe de la un județ la altul în privința datelor furnizate.**

✓ **Revenind la cele trei condiții necesare pentru primirea subvenției, prezentate mai sus, constatăm că acestea au fost reflectate în listele centralizatoare astfel:**

— **Deponenții cererilor erau identificați prin nume și prenume, CNP și datele din buletinul sau cartea de identitate (serie și număr);**

— **Calitatea de titular al unui abonament de telefonie fixă a fost reflectată cel mai des prin intermediul codului de abonat și uneori, prin numărul de telefon;**

— **Venitul mediu net lunar pe membru de familie al solicitantului lipsește în totalitate (lista pentru un singur județ conține această informație);**

— **Prezentarea cererii în termenul stabilit putea fi dedusă după numărul și data cererii.**

✓ **Din analiza fișierelor cuprinzând cererile nerespinse de Romtelecom în cei doi ani se constată că acestea prezintă o serie de omisiuni, erori sau deficiențe:**

— **Referitor la datele de identificare a solicitanților:** unii beneficiari nu au înscrise datele BI/CI, CNP sau ambele; mai multe persoane au același CNP; unele înregistrări sunt dublate (același beneficiar, aceleași date personale, același număr și dată a cererii);

— **Referitor la calitatea de titular a acestora:** unele persoane nu au înscris codul de abonat; aceeași persoană are două coduri de abonat pentru două numere de telefon diferite, ceea ce înseamnă că aceasta era titular a două

abonamente telefonice. De asemenea, există cazuri izolate în care unele persoane au depus/ transmis mai multe cereri pentru același cod de abonat/ număr de telefon;

— **Referitor la veniturile solicitanților:** dintre toate listele transmise (câte două seturi pentru fiecare an) doar cea pentru județul Dâmbovița, (aferentă anului 2004), conține valoarea venitului mediu net lunar pe membru de familie pentru unii solicitanți. Există situații în care au fost cuprinse în lista de cereri aprobate și persoane ale căror venituri depășeau pragul stabilit prin legislație;

— **Referitor la depunerea/transmiterea în termen a cererilor de acordare a subvențiilor:** unele cereri nu au dată; unele cereri au același număr de înregistrare deși sunt din date diferite și depuse de persoane diferite; unele cereri au date incomplete sau eronate; pentru unele cereri data întocmirii este anterioară datei de desemnare a furnizorului de Serviciu Universal; pentru unele cereri data este ulterioară termenului-limită stabilit pentru primirea cererilor sau chiar termenului prevăzut pentru transmiterea listei centralizatoare.

✓ Cu privire la verificările efectuate de Autoritate în anul 2004, în răspunsurile oferite la chestionarele adresate, **reprezentanții entității au specificat că au fost efectuate următoarele activități:**

— Verificarea îndeplinirii obligației de diseminare a informațiilor referitoare la mecanismul de acordare a subvențiilor;

— Verificarea situațiilor centralizate cuprinzând cererile primite: s-a verificat dacă există înregistrări dublate sau dacă titularii au transmis cerere la mai mulți furnizori de Serviciu Universal;

— Verificarea obligației furnizorului de a analiza conținutul cererii și de a decide asupra admiterii/respingerii acesteia: au fost verificate prin sondaj dacă cererile depuse de utilizatorii finali și admise de furnizorul de Serviciu Universal îndeplinesc condițiile de acordare a subvențiilor și facilităților. Nu au fost oferite informații suplimentare despre dimensiunea eșantionului și criteriile după care acesta a fost construit și nici în corespondența purtată între cele două părți, furnizată echipei de audit, nu se face referire la vreo solicitare de copii ale cererilor în vederea verificării;

— Verificarea acordării subvențiilor către utilizatori: În cazul Romania Data Systems au fost verificate cele două facturi în care au fost evidențiate subvențiile. În cazul Romtelecom au fost studiate fișele analitice de cont prezentate de operator, în care erau reflectate subvențiile, și listele cu abonații care au primit subvenții. În cel mai bun caz, fișele de cont ofereau o imagine globală a subvențiilor acordate într-un județ.

Acestea nu sunt însă consemnate într-un document care să descrie concret verificările efectuate, rezultatele obținute și propunerile de valorificare a acestor rezultate. Nota internă care a fundamentat decizia de aprobare a compensării costului net reprezentat de subvențiile acordate se limitează la a consemna faptul că furnizorul și-a îndeplinit obligațiile, fără a descrie verificările și rezultatele pe care se fundamentează această constatare.

✓ *În anul 2005, Autoritatea a construit un eșantion cuprinzând 1.409 cereri din toate județele, pentru care a solicitat copii furnizorului Romtelecom. Din corespondența purtată între Autoritate și Romtelecom reiese că acesta din urmă nu a putut prezenta toate copiile cererilor solicitate, arhiva în care erau depozitate fiind inundată. Referatul intern care a stat la baza deciziei de compensare a costului net pentru anul 2005 a descris succint testele efectuate și a cuprins rezultatele obținute. În urma acestor verificări unele cereri au fost respinse, iar pentru altele s-a stabilit că solicitanții pot beneficia doar de o subvenție parțială.*

✓ *În privința verificărilor efectuate pentru a determina dacă subvențiile au fost într-adevăr acordate persoanelor îndreptățite (i.e. operate în facturile beneficiarilor):*

- *Romania Data Systems SA (în anul 2004) a prezentat cele două facturi în care a fost reflectată reducerea aplicată titularilor acestora; în anul 2005 toate cererile primite de RCS&RDS SA au fost respinse de Autoritate, prin urmare furnizorul nu a mai acordat subvenții.*
- *În anul 2005, Atlas Telecom Network România SA a primit 9 cereri considerate valide și ale căror titulari trebuiau să primească subvenție. Furnizorul nu a solicitat compensarea vreunui cost net în legătură cu subvențiile însă nu a prezentat nici dovezi privind acordarea lor deși avea această obligație conform deciziei de desemnare.*
- *Referitor la subvențiile acordate de Romtelecom, pentru niciunul dintre cei doi ani nu a fost prezentat echipei de audit vreun document care să consemneze verificările efectuate de Autoritate pentru stabilirea îndeplinirii obligațiilor care decurgeau din calitatea de furnizor de Serviciu Universal abilitat să acorde subvenții și rezultatele lor. Din răspunsurile primite la chestionarele adresate reprezentanților Autorității reiese că singura verificare efectuată a vizat analizarea documentelor contabile prezentate de furnizor.*

Impactul măsurilor de subventionare a abonamentelor telefonice

✓ *Plățile ocazionate de acordarea de subvenții dețin ponderea cea mai importantă în totalul plăților efectuate de Autoritate din Fondul pentru Serviciul Universal. În anul 2004 acestea reprezintă 98% din totalul plăților efectuate în anul respectiv din Fondul pentru Serviciul Universal, iar în anul următor – 90%. Raportând valoarea plăților efectuate pentru acordarea de subvenții în anii 2004 și 2005 la totalul plăților*

SEITEZA RAPORTULUI DE AUDIT AL PERFORMANȚEI privind planul „Serviciul Universal în sectorul comunicațiilor electronice” în contextul strategiei prevăzute prin „Documentul de politică și strategie privind implementarea Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice”

efectuate din Fondul pentru Serviciul Universal de-a lungul perioadei auditate (2004-2014), se constată că acestea au o pondere de 53%. Restul de 47% este reprezentat de plățile aferente instalării de telecentre. Prin urmare, plățile determinate de acordarea subvențiilor în doar doi ani au totalizat mai mult decât plățile necesare pentru implementarea de telecentre în 8 ani.

✓ Conform Deciziei Președintelui ANRC nr. 1.074/EN/2004 subvențiile reprezentau o reducere acordată titularilor de abonamente telefonice o singură dată în perioada de desemnare a furnizorilor de Serviciu Universal abilitați să acorde subvenții. Deoarece Autoritatea a desemnat furnizori de Serviciu Universal o singură dată pe an, rezultă că subvenția nu se acorda în fiecare lună, ci o singură dată pe an. Mai mult, reducerea reprezentată de subvenție acoperea sau diminuea doar valoarea abonamentului telefonic, nu și a traficului voce efectuat (minutelor consumate).

✓ Cu toate că acordarea subvențiilor a necesitat un efort financiar însemnat, valorile subvențiilor individuale nu au avut un impact major și de lungă durată, ținând cont de nivelul cheltuielilor populației cu telefonie la acel moment. Conform datelor furnizate de reprezentanții entității, prețurile abonamentelor fără minute incluse ale Romtelecom în anii 2004 și 2005 au fost de 15,93 RON, respectiv de 21,12 RON. Subvenția acordată în anul 2004, în valoare de 39,96 RON ar fi asigurat compensarea valorii abonamentului telefonic (fără a lua în calcul și costurile suplimentare asociate minutelor consumate, care erau taxate suplimentar) pentru două luni. În schimb, în anul 2005, în condițiile unui preț al abonamentului de 21,12 RON, se observă că valoarea subvenției acordate în acel an (15,74 RON) nu mai acoperă nici valoarea abonamentului pe o singură lună.

V. RECOMANDĂRILE AUDITULUI PERFORMANȚEI

1. Referitor la evaluarea serviciilor cuprinse în sfera Serviciului Universal din domeniul comunicațiilor electronice se recomandă:

1.1. Evaluarea permanentă a gradului de disponibilitate/ utilitate a serviciilor incluse în sfera Serviciului Universal, prin intermediul unui set de indicatori relevanți, stabiliți de Autoritate împreună cu ministerul de resort și, în măsura în care se constată necesitatea, desemnarea unor noi furnizori de Serviciu Universal.

2. Referitor la structura serviciilor incluse în sfera Serviciului Universal în domeniul comunicațiilor electronice se recomandă:

2.1. Analiza structurii serviciilor incluse în sfera actuală a Serviciului Universal, în scopul identificării unor posibilități reale și sustenabile pentru

revizuirea acesteia, prin prisma trinomului cerere – necesitate – costuri implicate, corelat cu evoluțiile domeniului de aplicare, atât la nivel național, cât și european.

2.2. În acest sens, Autoritatea va urmări în continuare tendințele înregistrate la nivel european și, dacă se constată necesitatea, ținând cont de condițiile naționale și de costurile implicate, va proceda la modificarea serviciilor cuprinse în sfera Serviciului Universal în domeniul comunicațiilor electronice, în concordanță cu rezultatele analizelor proprii și ale revizuirii periodice ale domeniului de aplicare a Serviciului Universal la nivel european.

3. Referitor la cadrul legal aplicabil Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice se recomandă:

3.1. Modificarea cadrului legal aplicabil Serviciului Universal, în situația identificării de noi servicii care să contribuie la eliminarea excluziunii sociale și care nu exced sfera de aplicare a Serviciului Universal în domeniul comunicațiilor electronice.

3.2. Eventualele propuneri de modificare a cadrului legal aplicabil Serviciului Universal se vor realiza ținând cont de punctele de vedere ale părților interesate, exprimate în procesul de consultare publică și prin colaborare cu celelalte autorități ale administrației publice centrale cu competențe în acest domeniu.

4. Referitor la utilizarea Fondului pentru Serviciul Universal și la creanțele la Fond se recomandă:

4.1. Evaluarea tuturor posibilităților de utilizare a sumelor existente în Fondul pentru Serviciul Universal în limitele prevăzute de reglementările legale aplicabile.

4.2. Continuarea demersurilor pentru încasarea creanțelor de la furnizorii de Serviciu Universal în domeniul comunicațiilor electronice, inclusiv a dobânzilor și penalităților de întârziere aferente, prin utilizarea tuturor modalităților de stingere a acestora, prevăzute de lege.

Carmen Georgeta STĂNESCU

Consilier de Conturi

Șef Departament

Membru al Plenului Curții de Conturi a României

